

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

2021

Hana Jiravová

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Doplňkové pedagogické studium

Vztah rodiny a školy

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická

ZADÁNÍ

tématu závěrečné písemné práce doplňujícího pedagogického studia

Jméno a příjmení studenta: Hana Jiravová

titul: Ing název absolvované VŠ: Univerzita Pardubice

rok ukončení VŠ: 2012 rok zahájení DPS: 2018

Práce je svým obsahem zaměřena převážně do oblastí: **psychologie, pedagogika, obecná didaktika, oborová didaktika, metodologie, sociologie**. (podtrhni)

Téma práce: Vztahy rodiny a školy

Obsah práce:

Práce se zaměřuje na vztahy rodiny a školy. Cílem práce je vymezit pojmy rodina a škola, důvody a formy spolupráce. V praktické části je na základě dotazníkového šetření zjišťováno, v jaké míře funguje komunikace a jaké způsoby spolupráce jsou v konkrétní škole zavedeny. Toto šetření je zaměřeno na rodiče a může pomoci ke změnám v komunikaci a spolupráci mezi pedagogy a rodiči.

Základní literatura dle ISO 690:

- 1) ČAPEK, Robert. Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace. Praha: Grada, 2013. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4640-1.
- 2) PRŮCHA, Jan. Alternativní školy a inovace ve vzdělávání. Praha: Portál, 2001. Pedagogická praxe (Portál). ISBN 80-7178-584-9.
- 3) RABUŠICOVÁ, Milada. Škola a (versus) rodina. V Brně: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3598-6.

Termín odevzdání práce: 15. června 2020

Vedoucí práce: Mgr. Adriana Sychrová, Ph.D.

Podpis vedoucího ..

Prohlašuji, že jsem se seznámil(a) se zásadami pro vypracování závěrečné písemné práce v rámci DPS.

v Pardubicích dne: 28.8.2019 **Podpis studující(ho):** ..

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 15.4.2021

Hana Jiravová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Mgr. Adrianě Sychrové, Ph.D. za odborné vedení, za čas, který mi věnovala a za poskytnutí cenných rad a připomínek při psaní mé závěrečné práce.

ANOTACE

Práce je zaměřena na vztah rodiny a školy. V teoretické části je vysvětlena základní terminologie a charakterizovány pojmy jako škola, rodina a vztah mezi rodinou a školou. V praktické části je zpracován kvantitativní výzkum, pro sběr dat je využito dotazníkové šetření. Cílem je zjistit, jak jsou spokojeni s komunikací se školou rodiče dětí na běžných základních školách a montessori základních školách.

KLÍČOVÁ SLOVA

rodina, dotazníkové šetření, montessori škola, základní škola, vztah

TITLE

The relationship between family and school

ANNOTATION

The aim of this thesis is to examine the relationship between family and school. The theoretical part explains the basic terminology and characterizes concepts such as school, family and the relationship between family and school. In the practical part, quantitative research is processed, a questionnaire survey is used for data collection. The aim is to find out how satisfied parents of children in regular primary schools and Montessori primary schools are with communication with the school.

KEYWORDS

family, questionnaire, Montessori school, elementary school, relationship

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
1. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	10
1.1. Alternativní školy	11
1.2. Montessori škola	11
2. RODINA	13
2.1. Současná rodina	14
3. VZTAHY MEZI RODINOU A ŠKOLOU	16
3.1. Právní úprava vztahů rodičů a školy v ČR	16
3.2. Komunikace mezi rodinou a školou	17
3.2.1. Komunikační prostředky	18
3.2.2. Spolupráce s rodiči a její formy	18
3.2.3. Odpovědnost mezi rodiči a školou	21
PRAKTICKÁ ČÁST	22
4. POPIS METODOLOGIE	22
4.1. Cíle výzkumu	22
4.2. Popis výzkumného souboru	22
4.3. Výzkumné metody	23
4.4. Stanovené hypotézy	23
4.5. Výsledky předvýzkumu	25
4.6. Realizace výzkumu	26
5. VÝSLEDKY VÝZKUMU	27
5.1. Prezentace dat	27
5.2. Verifikace hypotéz	37
5.3. Interpretace výsledků	55

6. ZÁVĚR VÝZKUMU	59
ZÁVĚR	61
POUŽITÁ LITERATURA	63
SEZNAM GRAFŮ	65
PŘÍLOHY	66

ÚVOD

Cílem práce je zjistit, jakým způsobem fungují vztahy mezi rodiči a základní školou. Zkoumány budou dva druhy základních škol a to běžná základní škola a montessori základní škola, které se liší přístupem k žákům.

Na efektivitě učebního procesu, na školním klimatu a také na spokojenosti žáků, učitelů i rodičů se ve velké míře spolupodílí oblast spolupráce rodiny a školy. Poznatky psychologie učení a další disciplíny ukazují, že lépe se nové věci naučíme v klidné a pohodové atmosféře. Proto je důležité, aby vztah nebyl napjatý a oblast spolupráce s rodiči nebyla podceňována. Naopak je potřeba podporovat snahu k zajištění pozitivních vzájemných vztahů a otevřenou komunikaci (Matýsková, 2005, s. 27-28).

Téma vztahu rodiny a školy je stále aktuální. S množstvím nových přístupů k rozvoji dětí vzniká mnoho alternativních škol, které jsou v kontrastu s běžnými základními školami. Navzdory mnoha novým poznatkům školství pomalu reaguje na neustále se měnící podmínky ve světě a povolna se mění. Vztah učitelů a rodičů je na běžných základních školách již řadu let rigidní. Na mnoha školách se rodiče setkávají čtvrtletně na třídních schůzkách. Oproti tomu na alternativních školách jsou setkání s rodiči častější a to dle potřeby. Názory a představy rodičů a pedagogů se často různí a může mezi nimi docházet k nepochopení a nedorozumění. Právě na tento problém reagují alternativní školy, které více zdůrazňují práci s rodiči.

V teoretické části jsou definovány základní pojmy dané problematiky. Zejména jsou popsány běžné základní školy a montessori školy, co to je rodina, jaké jsou vztahy mezi rodinou a školou se zaměřením na právní úpravu vztahů, komunikaci a spolupráci. Z teoretické části vychází praktická část práce, kde je cílem zjistit, jak jsou spokojeni s komunikací a s přístupem pedagogů rodiče na běžné základní škole a montessori škole. Zkoumaná data jsou získána formou dotazníku, který byl šířen v tištěné podobě přímo rodičům na základních školách. V práci jsou ověřeny hypotézy a je hledán vztah mezi spokojeností rodičů a typem základní školy.

TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části jsou popsány základní pojmy. Je definováno, co je základní škola a co je alternativní škola, dále jsou popsány znaky škol montessori a jsou popsány rozdíly mezi běžnou a montessori školou. Je zde také definován pojem rodina a popsány vztahy mezi rodinou a pedagogy.

1. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Základní vzdělávání je v dnešní době jediné, kterého se povinně účastní každé dítě v ČR. Realizuje se v oborech základní škola a základní škola speciální. Cílem je vytvořit základy pro celoživotní učení. Uskutečňuje se na základní škole, škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, na nižším stupni víceletých gymnázií a konzervatoří v osmiletém oboru vzdělání a tanec. Lze jej také uskutečňovat formou individuálního vzdělávání na prvním i druhém stupni (Základní vzdělávání, 2020).

Základní vzdělání dle Školského zákona č. 561/2004, § 44 vede k tomu, aby si žáci osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, aby se učili tvořivě myslet a řešit přiměřeně problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění.

Dle Školského zákona § 46 odst. 2 má základní vzdělávání na základní škole 9 ročníků a je členěno na první a druhý stupeň. První stupeň navštěvují žáci 1. až 5. třídy, druhý stupeň je pro žáky 6. až 9. třídy. Místa, kde není možné vytvořit všech 9 ročníků, lze zřídit základní školu, která nemá všechny ročníky. Pro všechny typy základních škol jsou povinné rámcové vzdělávací programy.

Na základní škole dle Dvořáka (2011, s. 11) získávají žáci „*znalosti a dovednosti, osvojují si vzorce chování a hodnoty, důležité pro osobní rozvoj a život ve společnosti.*“

1.1. Alternativní školy

Alternativní školy vznikly jako reakce na pomalou přizpůsobivost běžných základních škol na individuální požadavky na žáky. Dle Rýdla (2002, s. 7) alternativní škola klade důraz na pedagogický přístup a tyto školy jsou ty, které se soustředí na partnerský přístup k dětem a respekt k jejich individuálním potřebám.

Dle Hutýrové a Růžičkové (2018, s. 77) se mohou alternativní školy lišit od běžné školy v těchto věcech:

- způsobem organizace výuky nebo života dětí ve škole,
- kurikulárních programech (změny v obsahu, cílem vzdělávání nebo v obojím),
- parametrech edukačního prostředí,
- způsobem hodnocení výkonu žáků,
- vztazích mezi školou, rodiči a místní komunitou.

Mezi alternativní školy řadíme školy montessoriovské, jenské, daltonské, freinetovské, decrolyovské, lietzovské a částečně i waldorfské (Rýdl, 2002).

1.2. Montessori škola

Zakladatelkou tohoto směru je Marie Montessori, která se narodila 31. srpna 1870. Během krátké doby se stala velmi známou osobností na celém světě. V roce 1909 publikovala svoji první knihu, v které vylíčila základní rysy své pedagogické práce v Římě, kde založila Dům pro děti ve věku 2 až 6 let. K pedagogice se dostala přes postižené děti, s kterými pracovala jako asistující lékařka na psychiatrické univerzitní klinice. Dále její myšlenky v této oblasti byly ovlivněny jejím vzděláním, ale hlavně praktickými zkušenostmi z každodenní práce s dětmi a z jejich pozorování. Mezinárodní společnost Montessori byla založena v roce 1929 a některé přední osobnosti tehdejší doby se stávali jejími pokračovateli (Ludwig, 2000, s. 8-11).

Dle Společnosti Montessori ČR (Montessori znamená vědět, co děti potřebují, 2020) existují tři principy výuky a to systém, pozorování a vývojové potřeby. Pomocí systému se snaží děti osvojovat uchopitelnou realitu, pomocí pozorování se snaží pedagogové pochopit jejich

potřeby a děti se snaží osvojit základní věci dle jejich vývojových potřeb. Dalšími znaky montessori školy jsou samostatnost a nezávislost; smysluplnost a propojenost; svoboda a zodpovědnost; partnerský přístup; soustředění, celistvost a izolace vlastnosti; radost z objevování; řád, pohyb v učení; připravené prostředí; ticho, klid, mír; ruka a intelekt.

Marie Montessori nám ukazuje, jak jít cestou svobodné činnosti během školního věku dítěte co nejjistěji. Ruší klasické rozdělení do ročníků dle věku a vytváří třídy s přirozeným zařazením dítěte. Díky tomu se děti lépe učí důležitým sociálním schopnostem. Pracovní materiál dává dětem přímo do rukou. Byl vyvinut jako pomůcka pro celkový rozvoj dítěte. V montessori třídě se vyskytuje připravené prostředí, které nabízí dítěti ty nejlepší podmínky pro rozvoj. Konkrétně je dán čas začátku a konce jednotlivých činností, děti se učí respektu k práci ostatních. Třídy jsou uspořádány jednoduše a přehledně, a díky tomu zprostředkovávají dětem představu krásy a estetičnosti. Velmi důležitá je také přátelská atmosféra, osobnost učitele a možnost volby (Ludwig, 2000, s. 74-75).

Pro sekundární vzdělávací stupeň je zdůrazňována především důsledná orientace na zájmy a vývojové potřeby mladistvých i vysoký stupeň volnosti, potřeba porozumění a posílení pocitu vlastní hodnoty. Je důležité, aby mladistvému bylo umožněno vědecké studium a vyvarovat se předčasné a jednostranné specializaci. Snaží se zprostředkovávat přírodovědné a společenské poznatky tak, aby bylo překonáno tradiční členění obsahů. V obecném studijním plánu se vytváří tři oblasti úkolů a to: morální péče, tělesná péče a rámcový program studia (Ludwig, 2000, s. 98-102).

Běžné základní školy jsou zaměřeny na získání základních informací a dovedností pro úspěšné začlenění jedince do společnosti. Díky často jinému způsobu financování mají běžné základní školy zpravidla větší počet dětí ve třídách a výuka je probírána dle předem stanovených rámcových vzdělávacích programů bez možnosti individuálních změn.

Oproti tomu školy typu Montessori mají menší kolektivy. Jejich studijní rámcové vzdělávací programy jsou pružné a k žákům se přistupuje na osobnější bázi. Učitelé věnují poznání individuálních potřeb žáků více času a jejich schopnosti jsou rozvíjeny s důrazem na jejich možnosti.

2. RODINA

Rodina má v životě jedince neodmyslitelný význam. V rodině jsou osvojovány schopnosti a vzorce chování. Zejména nukleární rodina, tedy rodiče a dítě, je nejpevnějším vztahem dítěte a měla by vést k poznání lásky, bezpečí, získávání informací, rozvoji motoriky i myšlení.

Spolu s vývojem společnosti dochází i k vývoji rodiny a to v různých aspektech. Dle Možného (2006, s. 23) v tabulce výše je v postmoderní společnosti rodina variabilní a individualizovaná oproti tradiční široké a vícegenerační rodině. Ve všech oblastech dochází ke změně, například role, funkce, či ke změně autority z otce na individualizovanou.

Tabulka 1: Základní charakteristiky tradiční, moderní a postmoderní rodiny

	Tradiční	Moderní	Postmoderní
Struktura	Široká, vícegenerační	Nukleární, manželská	Variabilní, individualizovaná
Základní kapitál	Ekonomický	Ekonomický, sociální, kulturní	Sociální, KULTURNÍ
Legitimizace	Sex, děti	Děti	NELEGITIMIZUJE
Role	Komplementární, hierarchizované	Segregované, komplementární	individualizované
Funkce	Univerzální	Pečovatelské, statusotvorné, citové	CITOVÉ
Autorita	otec	Otec-matka, funkčně segregované	Individualizované, slabá
Reprezentace diskursu	Náboženský, církevní	občanský	masmediální
Mezigenerační přenos	Patrilineární, autoritativní	Demokratický, smíšený	slabý

Zdroj: Možný (2006, s. 23)

Vztahy v rodině jsou formovány vzájemným ovlivňováním a komunikací jednotlivých členů. Matoušek (1993, s. 42) uvádí, že „*Rodina je prostředím, kde si lidé nutně k sobě musejí vytvářet vztahy a nutně musejí komunikovat. Všechno, co říkají a dělají, dostává komunikační význam. I absence akce je akcí. Komunikuje se obsahem řeči, způsobem řeči a mimořečovými prostředky (mimikou obličeje, pohyby těla, regulací prostorové vzdálenosti).*“ (Matoušek, 1993, s. 42)

2.1. Současná rodina

V současné době může mít rodina mnoho podob. Klasickou rodinu tvoří matka, otec a jejich děti. Stále častěji se vyskytuje rodina založená bez svatby, děti nevychovávatel oba biologičtí rodiče a objevují se i rodiče, kteří jsou stejného pohlaví.

Dochází také k odkládání mateřství do pozdějšího věku. To dokazuje průměrný věk maminek při narození dítěte, který je 30 let. Nejvíce se vyskytují rodiny, které mají dvě děti a průměrný počet živě narozených dětí jedné ženě je 1,69 (Kurkin, 2019).

Dle Českého statistického úřadu úplné rodiny tvoří manželské páry z necelých 89 %, neformální manželství jako je soužití druha a družky 11% a podíl registrovaných partnerství tvoří 0,2 %. Bez závislých dětí jsou téměř dvě třetiny úplných rodin. Průměrně připadá na jednu rodinu s dětmi 1,6 závislého dítěte. Většina neúplných rodin je tvořena matkou s dětmi (81 %). Dlouhodobý vývoj snižujícího se počtu sňatků reflektuje klesající trend absolutního počtu rozvodů. Intenzita rozvodovosti je stále vysoká. V posledních letech končí rozvodem 45-50 % manželství (Jaké je složení domácností v ČR, 2013)

Rodina je základní socializační prostředí v životě dítěte. S nástupem do školy se dítě setkává s dalším prostředím – školou. Ve školách se nejvíce setkáme s úplnou dvoudětnou rodinou. Většinou se školou přímo komunikuje matka nebo otec, dnes stále častěji převažuje matka. Vztahy s těmito rodiči se dají přiměřeně sledovat a rozvíjet, nastalé problémy se dají řešit relativně homogenními strategiemi. Lze též předpokládat zapojení rodin a rodičů do vzdělávání jejich dítěte. Tyto rodiny vykazují směrem ke škole relativně jednotné znaky. Současná rodina má však i další podoby (např. dítě z neúplné rodiny vychovávané matkou nebo otcem, dítě z vícegenerační rodiny, dítě ve střídavé péči, dítě z ambiciózní nebo ochránářské rodiny, dítě rodičů striktně zaměřených na výkon dítěte, integrované dítě a spolupráce s matkou se základním vzděláním, dítě a rodiče z cizojazyčného prostředí, dítě se zřejmým problémem v učení nebo chování, dále dítě rodičů, kteří problém nepřijímají a odmítají ho řešit s odborníkem, dítě žijící s matkou v azylovém domě, dítě z romské rodiny, dítě s nedostatečným ekonomickým zázemím, dítě z rodiny s nejednotnou výchovou a další). Ve složitém prostoru každé rodiny je dítě specifickým způsobem vychováváno a připravováno a to vše ovlivňuje, jakým způsobem je dítě formované při nástupu do školy. Různé podoby rodiny deklarují náročnost situací, ve kterých se učitelé ocitají ve vztahu k rodinám a rodičům. Nejen různé podoby rodin, ale i vzdělání rodičů, profesní zaměření,

osobní ladění, jak se rodiče projevují, jaké mají potřeby, zkušenosti a očekávání ovlivňuje charakter spolupráce školy a rodiny, učitelů a rodičů (Majerčíková, 2018, s. 12-14).

3. VZTAHY MEZI RODINOU A ŠKOLOU

Vztah rodiče a pedagoga je velmi důležitý. Pro úspěšné plnění školních nároků je dobrá zapojenost rodiče a snaha spolupracovat s pedagogem na stanovených cílech. Rodič může dítěti pomoci zejména díky znalosti jeho charakteru a schopností.

Dle Čapka (2013, s.13-15) by měla škola přistupovat k rodiči jako k partnerovi a klientovi, měla by se snažit o úzkou spolupráci a naslouchat jeho požadavkům. Vztahy rodičů a školy mají čtyři rysy a to **separaci**, tedy odlišnost rolí rodiče a pedagoga, **selektivnost**, tedy zapojení rodičů pouze v případě nutnosti, **úkolování**, tedy doporučení pro rodiče a **formálnost**, tedy jejich kontakt v rámci školy a stanovených termínů.

3.1. Právní úprava vztahů rodičů a školy v ČR

Vztahy rodičů a školy jsou upraveny v občanském zákoníku, zejména v druhé části, která obsahuje rodinné právo a v zákonu č. 561/2004 Sb. – Školský zákon.

Základními právy zákonných zástupců dle Školského zákona, § 21 jsou právo na:

- na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělávání,
- na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělávání,
- volit a být voleni do školské rady,
- vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajících se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost odpovídající jejich věku a stupni vývoje,
- na informace a poradenskou pomoc školy nebo školského poradenského zařízení v záležitostech týkajících se vzdělávání podle tohoto zákona.

Základními povinnostmi zákonných zástupců dle Školského zákona, § 22 jsou:

- zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy nebo školského zařízení,
- na vyzvání ředitele školy nebo školského zařízení se osobně zúčastnit projednání závažných otázek týkajících se vzdělávání dítěte nebo žáka,

- informovat školu a školské zařízení o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích dítěte nebo žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání,
- dokládat důvody nepřítomnosti dítěte a žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem,
- oznamovat škole a školskému zařízení údaje, které jsou podstatné pro průběh vzdělávání nebo bezpečnost dítěte a žáka, a změny v těchto údajích.

Povinnosti pedagogických pracovníků dle školského zákona § 22b jsou:

- vykonávat pedagogickou činnost v souladu se zásadami a cíli vzdělávání,
- chránit a respektovat práva dítěte, žáka nebo studenta,
- chránit bezpečí a zdraví dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách a školských zařízeních,
- svým přístupem k výchově a vzdělávání vytvářet pozitivní a bezpečné klima ve školním prostředí a podporovat jeho rozvoj,
- zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku,
- poskytovat dítěti, žáku, studentovi nebo zákonnému zástupci nezletilého dítěte nebo žáka informace spojené s výchovou a vzděláváním.

3.2. Komunikace mezi rodinou a školou

Komunikace je základním kamenem společnosti. Primárním cílem komunikace je předávání informací. Komunikace je součástí každodenního života jedinců a hraje tedy důležitou roli i v oblasti spolupráce se školou pro získání kvalitnějších vztahů mezi pedagogem a rodičem.

Dle Mikuláščíka (2010) lze komunikaci rozdělit na:

- záměrnou vs. nezáměrnou,
- vědomou vs. nevědomou,

- kognitivní vs. afektivní,
- pozitivní.

Záměrná vs. nezáměrná komunikace

Záměrnou komunikací prezentuje jedinec již promyšlené poznatky vybranou formou. Pokud již promyšlené myšlenky prezentuje jinak, než zamýšlel, tak se jedná o nezáměrnou komunikaci.

Vědomou vs. nevědomou komunikace

Vědomá komunikace je komunikace promyšlená co do obsahu, to do formy. Komunikace, kterou člověk aktivně neovlivňuje a není si jí vědom je komunikace nevědomá.

Kognitivní vs. afektivní komunikace

Hlavním rysem kognitivní komunikace je rozum a logické argumenty. Oproti tomu afektivní komunikace je charakterizována působením na city, je tedy emocionálně zbarvená.

Pozitivní komunikace

Jedná se o komunikaci souhlasu, má snahu hledat pozitivní stránku věci. I negativní informace se dají prezentovat pozitivní formou a jsou tedy recipientem lépe přijaty.

3.2.1. Komunikační prostředky

Dle Vymětala (2008) můžeme komunikační prostředky rozdělit na: verbální komunikaci, tedy mluvenu komunikaci, neverbální komunikaci, tedy na řeč těla a komunikaci jinými smysly, činy a skutky. Je důležité pro zkvalitnění komunikace mezi pedagogem a rodičem sledovat řeč těla, ale i činy, které rodič/pedagog projevuje a díky tomu lze lépe reagovat na nastalé situace a ucelit si obrázek o spokojenosti rodiče či pedagoga s jednáním.

3.2.2. Spolupráce s rodiči a její formy

Setkání rodiče a pedagoga vede k lepší identifikaci jejich požadavků. Názory rodičů a pedagogů by měli být, co do obsahu podobné. Díky správné komunikaci a spolupráci je lépe a rychleji dosaženo cílů ve vzdělávání a socializaci dětí. Rodič může být kvalitním doplněním ke klasickému vzdělávání pedagogem. Pomocí aktivit školy a různými druhy spolupráce může být prohlubován vztah rodiče a pedagoga.

Aktivity školy vůči rodině dle Pola a Rabušíčové (1997, s. 21-23) můžeme dělit na:

- vítání a přijímání rodičů – aktivity při prvním setkání s rodiči a dále v celé školní docházce,
- dvousměrná písemná zpráva – komunikace mezi rodičem a pedagogem, jejíž cílem je zpětná vazba,
- individuální konzultace – prohloubení školních schůzek a písemných zpráv o individuální aspekt,
- pololetní rodičovské schůzky – předem plánované pololetní setkání rodičů a pedagoga s cílem získat informace o výsledcích žáka za dané časové období a výhledu do budoucna,
- sdružení rodičů – klade důraz na prohloubení a zefektivnění vztahů mezi rodiči a školou,
- rada školy – propojení rodičů do chodu školy a vyslyšení jejich názorů,
- školní publikace – spolupráce rodičů na tvorbě publikací,
- právo rodičů vidět záznamy o dítěti – nahlížení a kontrola oficiálních záznamů o dítěti,
- respektování přání rodičů,
- návštěvy v rodinách – ve vyjímečných případech pro zjištění sociálních podmínek,
- školní výchova jako služba rodičům a partnerství s nimi – soulad požadavků a přání mezi učitelem a rodičem,
- odpovědnost rodičů učitelům – rodiče se účastní na vzdělání svých dětí, tudíž by měli spolupracovat s pedagogy a podávat jim pravdivé informace.

Oproti tomu Čapek (2013, s. 28-38) rozděluje formy spolupráce takto:

- třídní schůzky a individuální konzultace – setkání rodičů s pedagogem ohledně získání informací o žákovi,
- informační schůzky prvňáčků – speciální schůzka pro rodiče nových žáků,

- dny otevřených dveří – ukázání chodu školy veřejnosti,
- koncerty a vystoupení pro rodiče – ukázka rodičům toho, co se děti naučily v této oblasti,
- výtvarné dílny – spolupráce rodičů a dětí na tvorbě výrobků,
- rodič na akci školy – pozvání rodičů na školní akce,
- rodič jako vedoucí kroužku a volnočasových aktivit – umožňuje rodičům předat své poznatky a schopnosti v kolektivu dětí,
- rodič – návštěvník vyučování – a rodič – asistent při vyučování – možnost vidět své dítě reagovat na jiné podněty a jiné prostředí než pouze doma,
- rodič jako expert na svůj obor – využívá vědomosti rodičů z jejich oboru pro rozšíření obzorů dětí,
- rodič – pomocník při výletech a exkurzích – jedná se o zapojení rodiče při mimoškolních aktivitách,
- rodič ve školní radě – je zaměřen na to, aby byly sjednoceny cíle rodičů a pedagogů,
- rodič v organizaci na podporu školy – jedná se o prohloubení vztahů rodiče a školy, zejména kvůli vyslyšení hlasů rodičů,
- setkávání absolventů – reaguje na to, že řada absolventů je nyní v pozici rodiče na dané škole,
- smlouva se školou – jedná se o snahu zlepšení podmínek vzdělávání mezi rodičem a pedagogem (někdy i žákem), dohoda by měla vést ke zlepšení studijním podmínek.

Čapek se více zaměřuje na zapojení rodičů do různých volnočasových a mimoškolních aktivit a chodu školy, které vedou k efektivnějšímu zapojení rodiče do vzdělávání dětí a mohou zlepšit spolupráci i komunikaci se školou. Rodič díky těmto aktivitám může zjistit více o způsobu vzdělávání a fungování jeho dětí. Pol a Rabušičová se více zaměřují na informovanost, zpětnou vazbu, vyslyšení přání rodičů a na práva a povinnosti jednotlivých účastníků, což je určitě také velmi důležitá součást kvalitní a správně fungující spolupráce.

3.2.3. Odpovědnost mezi rodiči a školou

Velmi důležité je také rozdělení a vymezení odpovědnosti mezi rodiči a školou. Odpovědnost můžeme vymežit dle Kellerhalse a Montandonové ve třech oblastech: předat poznatky, ideově a morálně formativně působit na žáka a poskytnout praktické poznatky a dovednosti. Většina rodičů klade důraz především na oblast předání poznatků. Jedná se o velmi důležitý úkol školy. V druhé oblasti, jak ideově a formativně působit na žáka, mají rodiče protichůdný postoj. Tvrdí, že morální výchova nepatří do odpovědnosti školy. Ti samí rodiče ale za úkol školy považují rozvíjení kreativity, uměleckého cítění, vkusu a osobních vlastností. Na druhé straně rodiče neočekávají, že by škola ve velké míře měla poskytnout praktické poznatky a dovednosti (Kellerhals, Montandonová 1991, s. 174 -178)

Dle Štecha (2004, s. 379-380) můžeme rozdělit pojetí vzájemného vztahu rodičů a školy na:

1. **Alternativní pojetí** – rodiče při problémech svého dítěte rezignují na nároky učitelů a domácí pomoc při přípravě. Požadují rozdělení dětí alespoň do dvou kategorií a to na praktickou přípravu na život a školu pro studijní typy. Tito rodiče často chtějí, aby škola plnila úkol rozvíjet osobnost dítěte a připravit ho na praktický život.
2. **Komplementární pojetí** – rodiče doma procvičují látku, opakují a upevňují učivo probrané ve škole, dohlíží na vypracování úkolů a dalších povinností. Hlavním úkolem školy je zejména předávání poznatků a splnění základního poslání, kterým je vše dobře vysvětlit a položit základy. Rodič akceptuje odpovědnost za to, aby dítě udrželo, co mu škola předala.
3. **Nahrazující pojetí** – je obvyklé u rodičů dětí, které zvládají školu bez problémů. Často dochází ke kritice školy, že neposkytuje to, co je její úkol (např. Neučí myslet v souvislostech, pracovat s různými prameny a nevytváří dovednosti o tom, jakými styly a strategiemi poznávat). Dochází ke kritice učitelů a snaze nahradit učitele v domácí přípravě. Často se jedná o rodiče s vyšším vzděláním.

PRAKTICKÁ ČÁST

4. POPIS METODOLOGIE

V praktické části proběhne kvantitativní výzkum. Data pro ověření stanovených hypotéz získáme z dotazníkového šetření.

Dle Hendla (2005, s. 46) jsou pro kvantitativní výzkum vzorem přírodní vědy. Předpokladem je, že se dá do určité míry měřit a předpovídat lidské chování. Jsou využívány zejména náhodné výběry, experimenty a strukturovaný sběr dat. Tato data lze zjistit pomocí testů, pozorování nebo dotazníků. Konstruované koncepty prověřujeme pomocí měření, dále pak analyzujeme získaná data statistickými metodami. Cílem je objevovat, popisovat a také ověřovat pravdivost našich představ o vztahu sledovaných proměnných. Je potřeba, aby měření bylo validní a spolehlivé.

Získaná data budou vyjádřena v procentech a prověřena statistickou analýzou.

4.1. Cíle výzkumu

Cílem kvantitativního výzkumu je zjistit, jak jsou spokojeni s komunikací a s přístupem pedagogů rodiče dětí na běžných základních školách a montessori základních školách a poté porovnat výsledky těchto typů škol. Vybranou metodou sběru dat je dotazník, který lze jednoduše šířit mezi rodiči.

4.2. Popis výzkumného souboru

Výzkumný soubor je složen z rodičů dětí, které navštěvují 1.stupeň základní školy. První stupeň byl vybrán zejména proto, aby daná data byla konzistentní, protože ve vybrané lokalitě byla montessori škola pouze do 5. třídy. Byla vybrána jedna běžná základní škola a jedna montessori základní škola v Pardubickém kraji. Počet oslovených rodičů se odvíjel od velikosti montessori školy, aby bylo dosaženo podobného počtu respondentů na obou školách. Dotazníkového šetření se tedy zúčastnilo 130 rodičů na běžné základní škole a 100 rodičů z montessori školy. Dotazník byl rozdán v pěti třídách jedné základní školy a na hromadné schůzce rodičů ve škole montessori.

Dotazníky byly rozdány přímo pedagogy ve školách a poté je rodiče vyplněné odevzdali zpět přímo pedagogovi.

4.3. Výzkumné metody

Jako výzkumná metoda bylo použito dotazníkové šetření. Dotazník byl složen z 22 otázek, z nichž 20 otázek bylo uzavřených a 2 otevřené (viz příloha 1). V první části je uvedení do problematiky a žádost o vyplnění dotazníku, který je anonymní. V další části jsou filtrační otázky, aby bylo možné správně třídit odpovědi od jednotlivých rodičů a dále jsou uvedeny podstatné otázky pro ověření stanovených hypotéz.

Otázky byly formulovány jednoduše, tak aby nedošlo k mylnému pochopení a aby nebyli rodiče demotivováni.

Dotazník byl koncipován tak, aby byl vyplněn během 5 až 10 minut. Vzhledem k většímu množství otázek byly voleny zejména otázky uzavřené. Odpovědi byly voleny dle poznatků z teoretické části a dle zkušeností v dané problematice. V případě, kdy nebylo možné všechny možné odpovědi vypsát, byly voleny polouzavřené otázky.

4.4. Stanovené hypotézy

Hypotéza 1

Cílem první hypotézy je zjistit, zda jsou na jednotlivých školách rodiče při jednání s pedagogy spokojeni. Dle teoretické části je předpoklad, že montessori základní školy se více zaměřují na individuální potřeby žáků a individuální jednání s rodiči. Díky tomu předpokládáme vyšší spokojenost rodičů na montessori škole.

H1: Rodiče jsou více spokojeni při jednání s pedagogy na montessori škole než na běžné základní škole.

H0: Při jednání s pedagogy jsou stejně spokojeni rodiče na běžné základní škole i montessori škole.

HA: Při jednání s pedagogy nejsou stejně spokojeni rodiče na běžné základní škole i montessori škole.

Hypotéza 2

Cílem druhé hypotézy je zjistit, kteří rodiče se častěji scházejí s pedagogy. Na většině škol jsou schůzky řešeny stanovenými termíny. Pomocí otázky v dotazníku bylo zkoumáno, zda se scházejí častěji než v obvyklých termínech, či zda na dané termíny vůbec chodí.

H2: Méně často se s pedagogy setkávají rodiče na běžné základní škole než na montessori škole.

H0: Rodiče na běžné základní škole a montessori základní škole se setkávají stejně často.

HA: Rodiče na běžné základní škole a montessori základní škole se nesetkávají stejně často.

Hypotéza 3

Hypotéza 3 zkoumá, zda rodiče preferují individuální schůzky s pedagogy. Individuální schůzky vedou k hlubšímu vztahu rodiče a pedagoga a vytváří tedy lepší pochopení situace a individuálních potřeb dítěte a proto je předpoklad, že více osobní schůzku preferují rodiče z montessori školy.

H3: Osobní schůzku bez přítomnosti ostatních rodičů preferují více rodiče na montessori základní škole než na běžné základní škole.

H0: Rodiče na běžné základní škole i montessori základní škole preferují stejně osobní schůzku

HA: Rodiče na běžné základní škole a montessori základní škole nepreferují stejně osobní schůzku.

Hypotéza 4

Ve čtvrté hypotéze bylo zkoumáno, zda se rodiče schází s pedagogy, i přesto, že jejich děti nemají žádné problémy. Předpokladem je, že díky větším kolektivům dětí a menšímu individuálnímu jednání s pedagogy na běžné základních školách, chodí na schůzky více rodiče z montessori základní školy, i když dítě nemá žádný problém.

H4: Rodiče z montessori školy chodí častěji na schůzky s pedagogy i přesto, že jejich děti nemají žádný problém.

H0: Rodiče na montessori základní škole a běžné základní škole chodí stejně často na schůzky s pedagogy i přesto, že jejich děti nemají žádný problém.

HA: Rodiče na montessori základní škole a běžné základní škole nechodí stejně často na schůzky s pedagogy i přesto, že jejich děti nemají žádný problém.

Hypotéza 5

Hypotéza 5 řeší, zda se školních akcí více účastní rodiče dětí na běžných základních školách, či na školách montessori. Jedná se o aktivity, které nejsou přímo spjaty se studijními výsledky, ale mají za cíl společenský rozvoj dítěte a proto je předpoklad, že se těchto akcí více účastní rodiče na montessori škole.

H5: Dobrovolných akcí a aktivit pořádaných školou se častěji účastní rodiče na montessori základní škole než rodiče na běžné základní škole.

H0: Dobrovolných akcí a aktivit pořádaných školou se účastní stejně často rodiče na běžné základní škole i montessori základní škole.

HA: Dobrovolných akcí a aktivit pořádaných školou se neúčastní stejně často rodiče na běžné základní škole a rodiče na montessori základní škole.

Hypotéza 6

Šestá hypotéza se zabývá tím, zda rodiče z vybrané montessori školy mají ve větší míře vysokoškolské vzdělání než rodiče na běžné základní škole. Předpokladem je, že vzdělanější rodiče se více zajímají i o jiné směry a možnosti ve vzdělání.

H6: Na montessori škole je více dětí, které mají rodiče s vysokoškolským vzděláním než na běžné základní škole.

H0: Rodiče dětí na běžné základní škole i montessori základní škole mají stejné vzdělání.

HA: Rodiče dětí na běžné základní škole i montessori základní škole nemají stejné vzdělání.

4.5. Výsledky předvýzkumu

Po zkompletování dotazníku byl proveden předvýzkum, abych zjistila, zda je dotazník srozumitelný, otázky správně formulované a jaká je časová náročnost. Zúčastnilo se ho 8 rodičů a na základě jejich připomínek došlo k drobným úpravám ve formulaci otázek a byly přidány možnosti v otázce 8,14 a 16. Tyto rodiče jsem nezahrnula do výzkumného souboru.

4.6. Realizace výzkumu

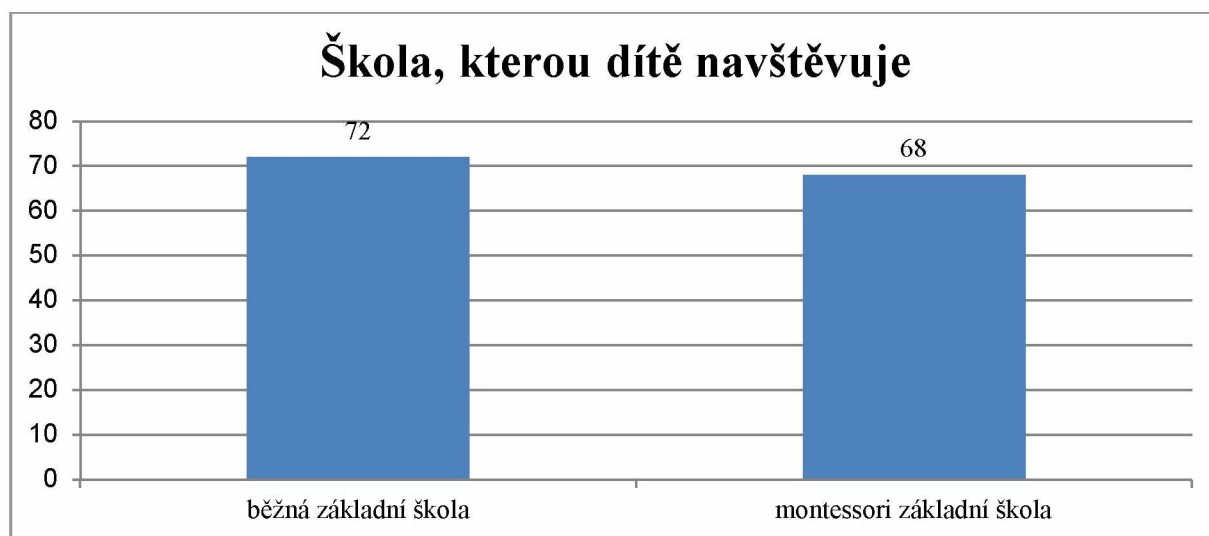
Po realizaci předvýzkumu jsem mohla dotazník již použít v konkrétních školách. Oslovila jsem 2 pedagogy (jednoho z běžné základní školy a jednoho z montessori školy), kteří mi pomohli oslovit další pedagogy, aby rozdali dotazníky. Dotazník byl rozdán v pěti třídách běžné základní školy na rodičovské schůzce a na hromadné schůzce rodičů ve škole montessori v říjnu 2019.

Celkem bylo vytištěno 230 dotazníků (130 na běžné základní škole, 100 na škole montessori). Některé dotazníky se vrátily nevyplněné, což mohlo být způsobeno nechutí rodičů dotazník vyplnit a také tím, že někteří rodiče nebyli v době rozdávání dotazníků přítomni. Nevyplněné a nekompletní dotazníky byly vyřazeny. Celkem se mi tedy vrátilo 72 kompletních dotazníků z běžné základní školy a 68 z montessori školy. Data z dotazníků byla poté zpracována a připravena k ověření hypotéz.

5. VÝSLEDKY VÝZKUMU

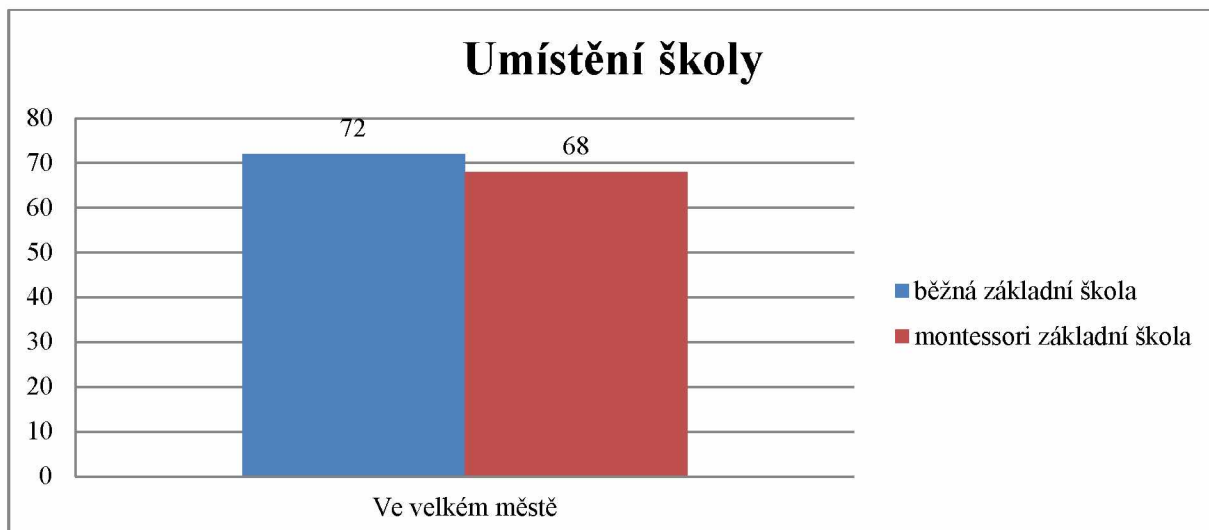
5.1. Prezentace dat

Data byla zaznamenána z papírových dotazníků do formulářů Google, abych si mohla lépe zpracovat získaná data a poté jsem je vygenerovala a využila software Microsoft Excel 2010 k vytvoření kontingenčních tabulek a následně grafů. Byly použity sloupcové grafy, které vyjadřují počet jednotlivých odpovědí. Data byla rozdělena na dvě skupiny podle typu navštěvované školy.

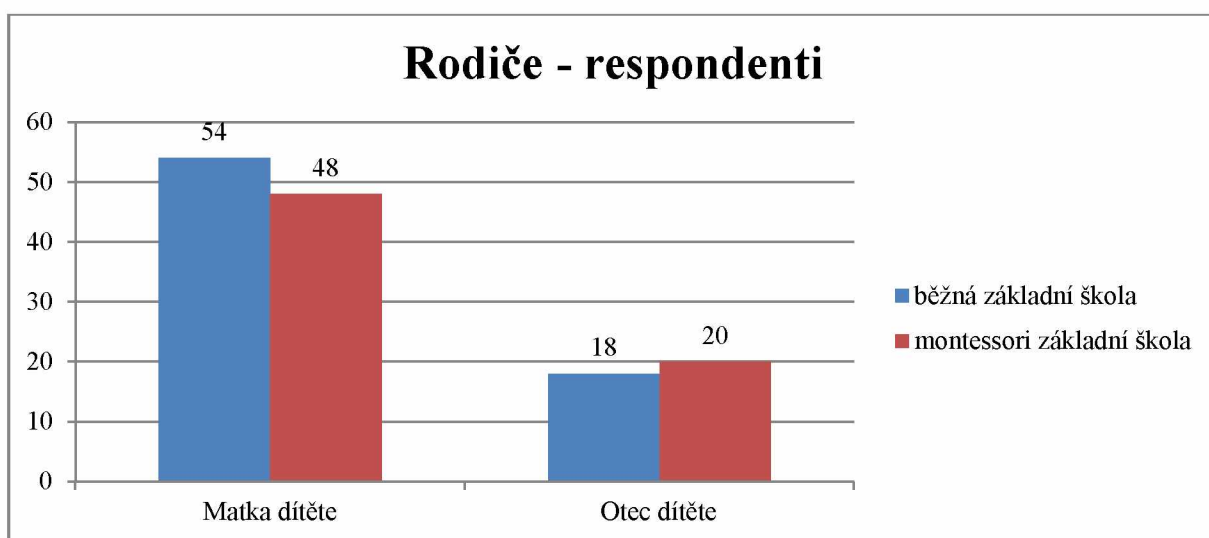
Graf č. 1: Škola, kterou dítě navštěvuje

Komentář: Z tohoto grafu je patrné, že z celkového počtu respondentů bylo 51 % (72 odpovědí) z běžné základní školy a 49 % (68 odpovědí) z montessori základní školy.

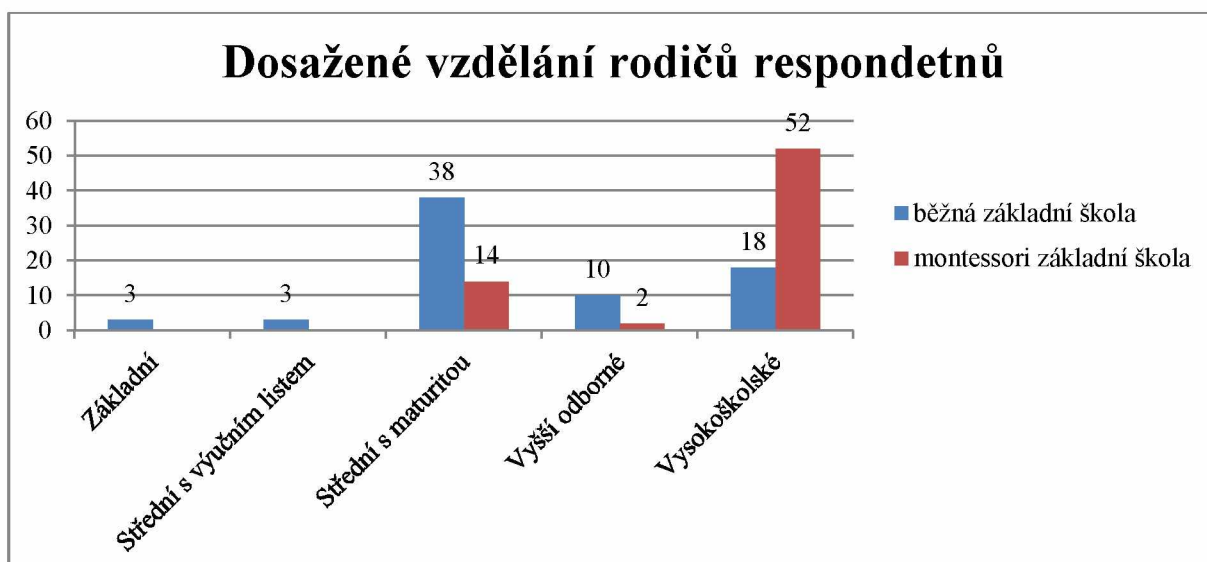
Graf č. 2: Umístění školy

Komentář: Z grafu je vidět, že respondenti, kteří odpovídali na dotazník, mají školu ve velkém městě.

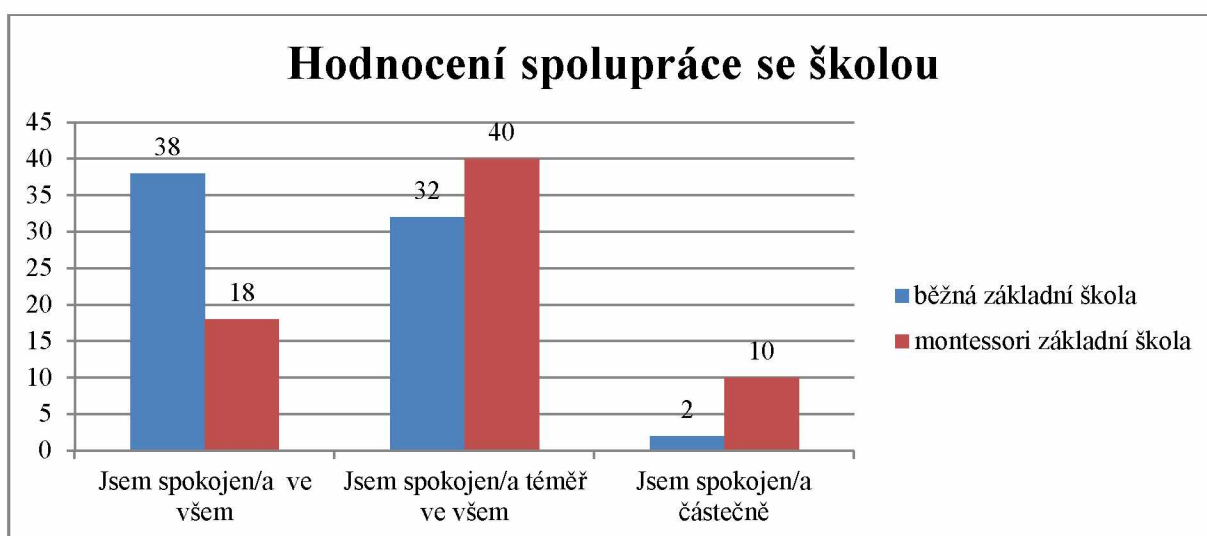
Graf č. 3: Rodiče - respondenti

Komentář: Z celkového počtu respondentů se dotazníkového šetření účastnilo 102 matek dítěte, tedy 73 % a 38 otců (27 %).

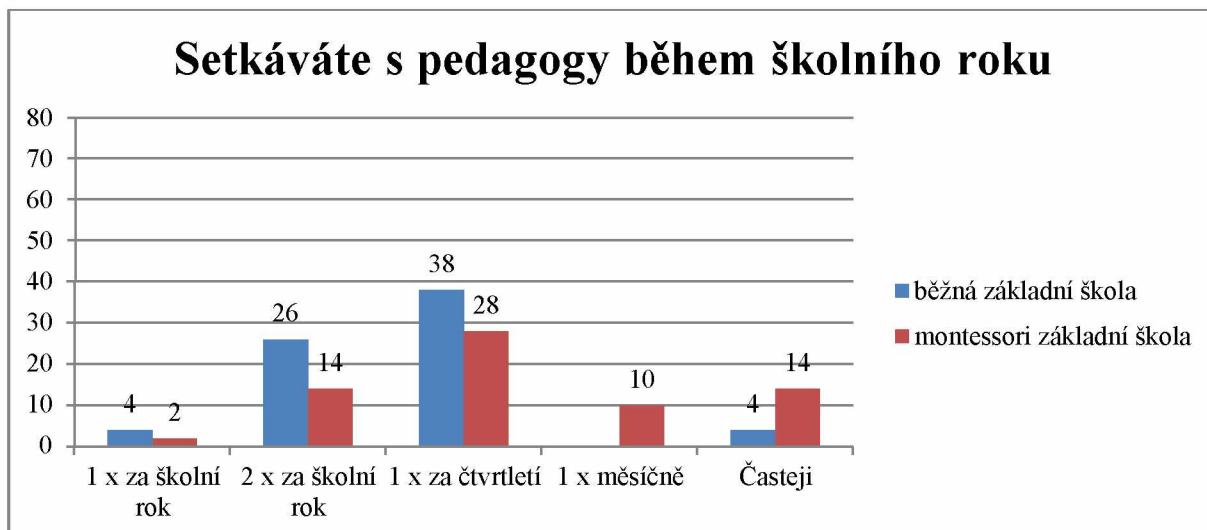
Graf č. 4: Dosažené vzdělání rodičů respondentů

Komentář: Z grafu vyplývá, že nejvíce rodičů na běžné ZŠ má středoškolské vzdělání, tuto odpověď uvedlo 38 respondentů (53 %) a na montessori ZŠ naopak označilo nejvíce rodičů odpověď vysokoškolské vzdělání, tedy 52 respondentů (76 %).

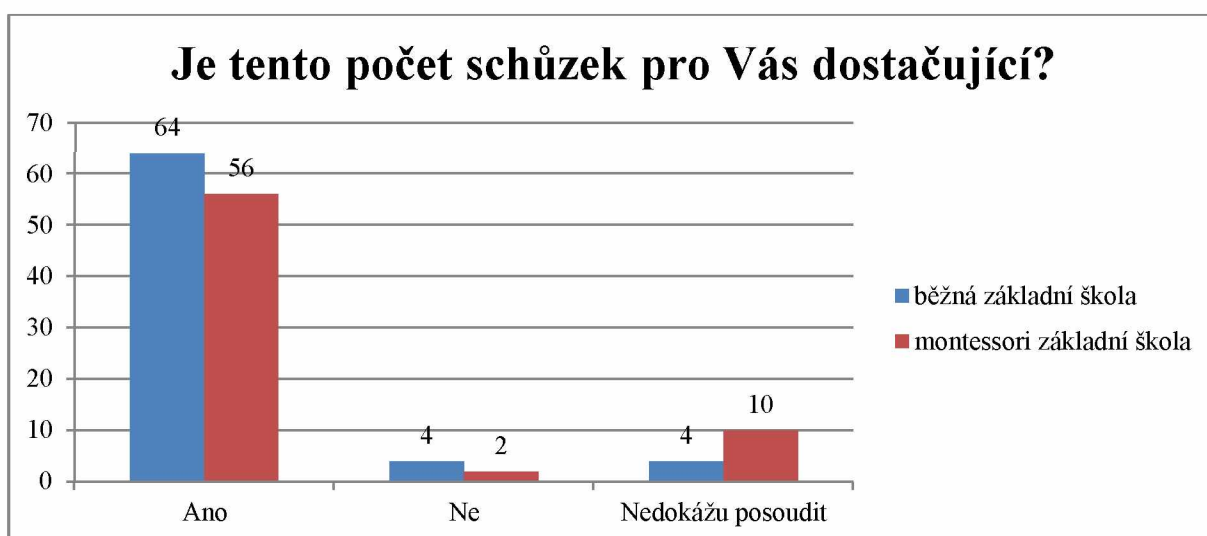
Graf č. 5: Hodnocení spolupráce se školou

Komentář: Graf ukazuje, že rodiče z běžné ZŠ byli častěji spokojeni ve všem, tuto odpověď označilo 38 respondentů z běžné ZŠ (53 %), naopak rodiče z montessori školy preferovali odpověď spokojeni téměř ve všem, kde tuto odpověď označilo 40 respondentů (59 %). Spokojeno částečně je 10 respondentů z montessori školy (15 %) oproti 2 respondentům z běžné ZŠ (3 %). Nikdo neoznačil odpověď nejsem spokojen/a.

Graf č. 6: Setkávání s pedagogy během školního roku

Komentář: Z tohoto grafu je zřejmé, že většina rodičů z obou typů škol uvedla 1 x za čtvrtletí, tedy 38 respondentů z běžné ZŠ (53 %) a 28 respondentů z montessori ZŠ (41 %). Dále odpověď 2x za školní rok označilo 26 respondentů z běžné ZŠ (36 %) a 14 respondentů z montessori ZŠ (21 %). U rodičů z montessori ZŠ oproti rodičům z běžné ZŠ výrazně převládala odpověď 1x měsíčně (10 respondentů z montessori ZŠ (15 %) oproti žádnému respondentovi z běžné ZŠ) a odpověď častěji (14 respondentů z montessori ZŠ (21 %) oproti 4 respondentům z běžné ZŠ (6 %)). Odpověď 1x za školní rok preferovali pouze 2 rodiče z montessori školy (3 %) a 4 rodiče z běžné základní školy (6 %).

Graf č. 7: Je tento počet schůzek pro Vás dostačující?

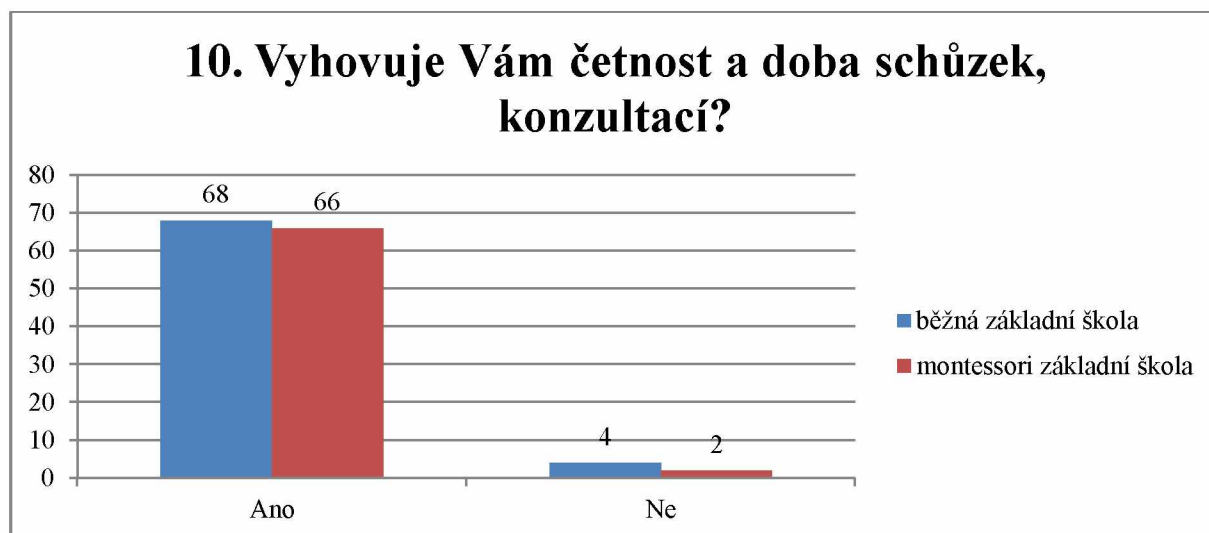
Komentář: Graf znázorňuje, že pro 86 % všech rodičů (120 respondentů) je počet schůzek dostačující, z toho tuto odpověď označilo 64 respondentů z běžné ZŠ (89 %) a 56 respondentů z montessori ZŠ (82 %). Odpověď nedokážu posoudit zvolili 4 rodiče z běžné ZŠ (6 %) a 10

rodičů z montessori ZŠ (15 %). Odpověď ne preferovali pouze 4 rodiče z běžné ZŠ (6 %) a 2 rodiče z montessori ZŠ (3 %).

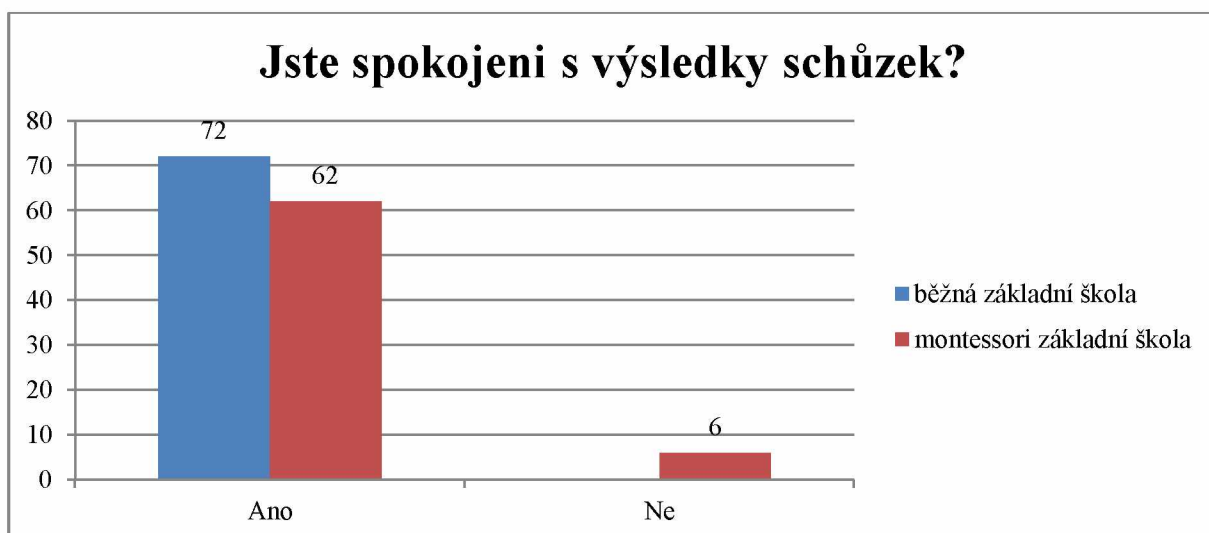
Graf č. 8: Máte dostatek příležitostí ke komunikaci s pedagogy?

Komentář: Téměř všichni respondenti, tedy 99 % (138 odpovědí) mají dostatek příležitostí ke komunikaci s pedagogy, pouze 1 % (2 odpovědi) nemá dostatek příležitostí.

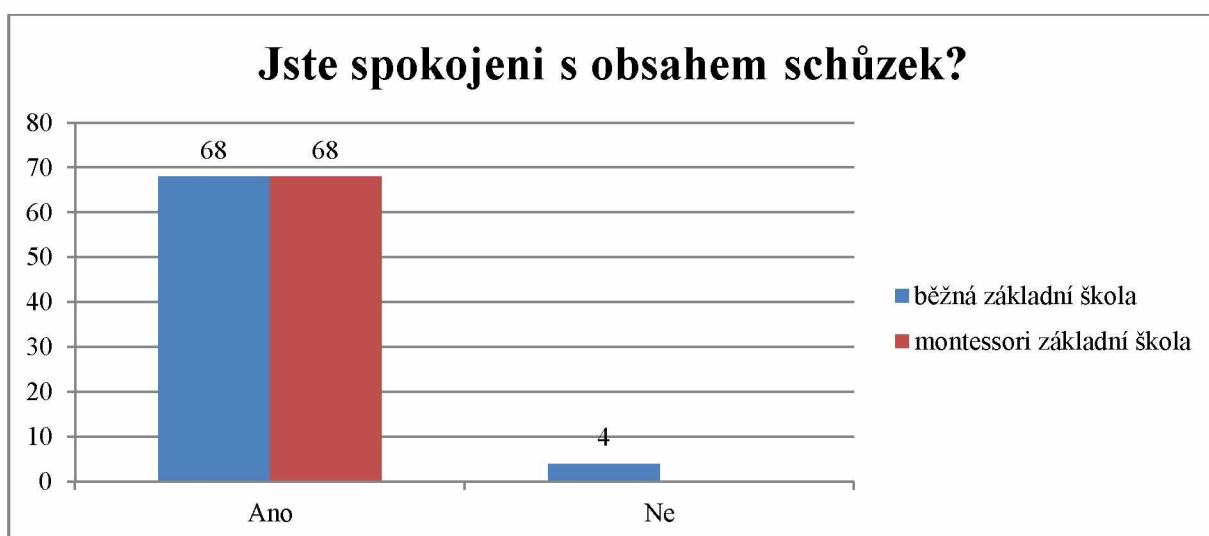
Graf č. 9: Vyhovuje Vám četnost a doba schůzek, konzultací?

Komentář: 96 % (134 odpovědi) respondentů z obou škol vyhovuje četnost a doba schůzek, konzultací, pouze 4 % (odpovědi) nevyhovuje.

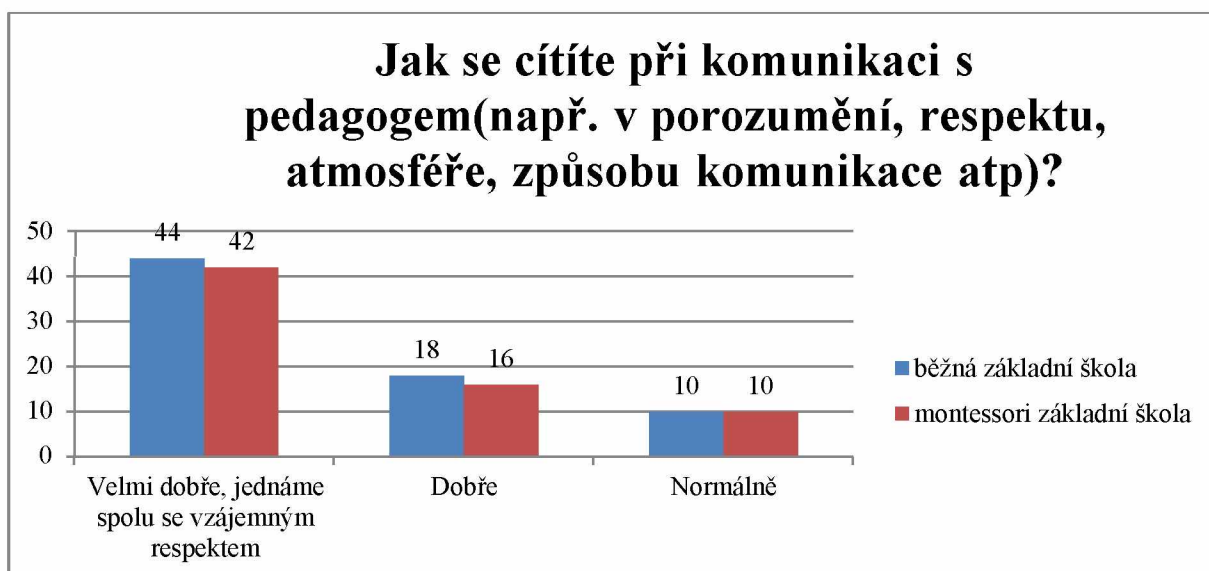
Graf č. 10: Jste spokojeni s výsledky schůzek?

Komentář: 96 % (134 odpovědí) respondentů vyhovuje četnost a doba schůzek, konzultací, pouze 4 % (6 odpovědí) nevyhovuje. Odpověď ne označili pouze rodiče z montessori školy.

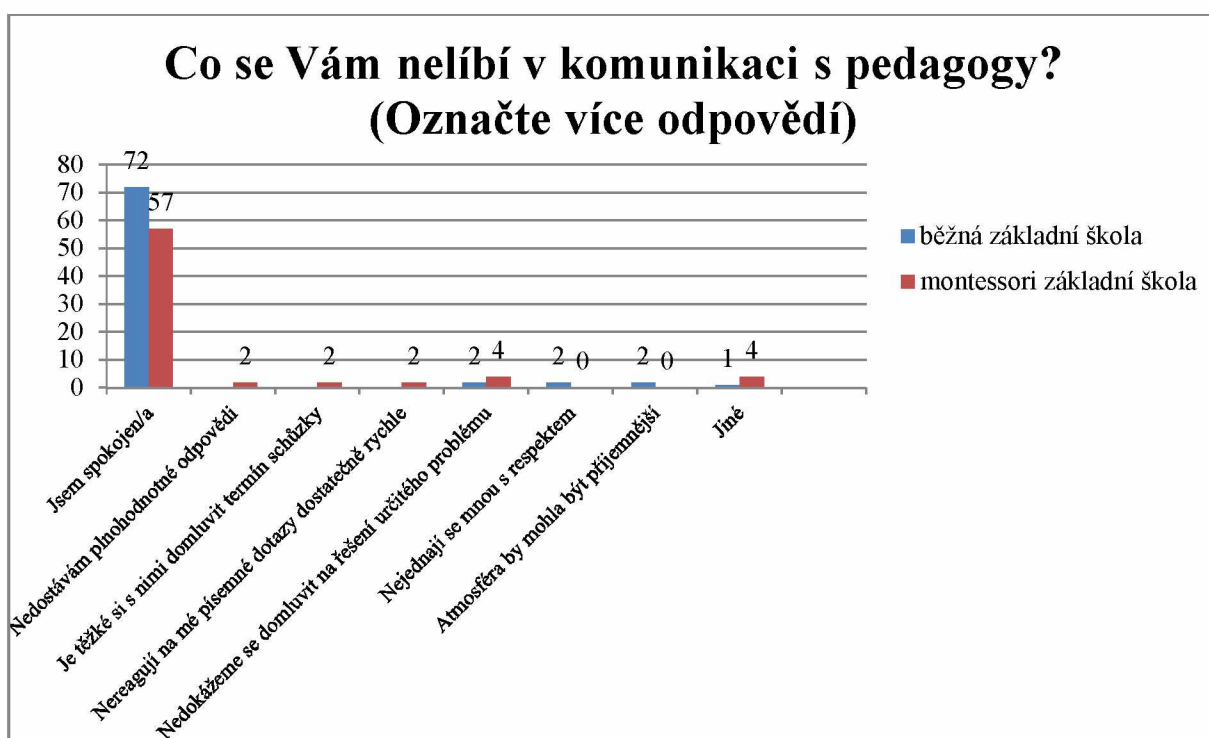
Graf č. 11: Jste spokojeni s obsahem schůzek?

Komentář: Tento graf ukazuje, že spokojeno s obsahem schůzek je 97 % respondentů z obou škol (136 odpovědí) a 3 % respondentů (4 odpovědi) nejsou spokojeni. Nespokojeni byli pouze rodiče z běžné ZŠ.

Graf č. 12: Jak se cítíte při komunikaci s pedagogem(např. v porozumění, respektu, atmosféře, způsobu komunikace atp)?

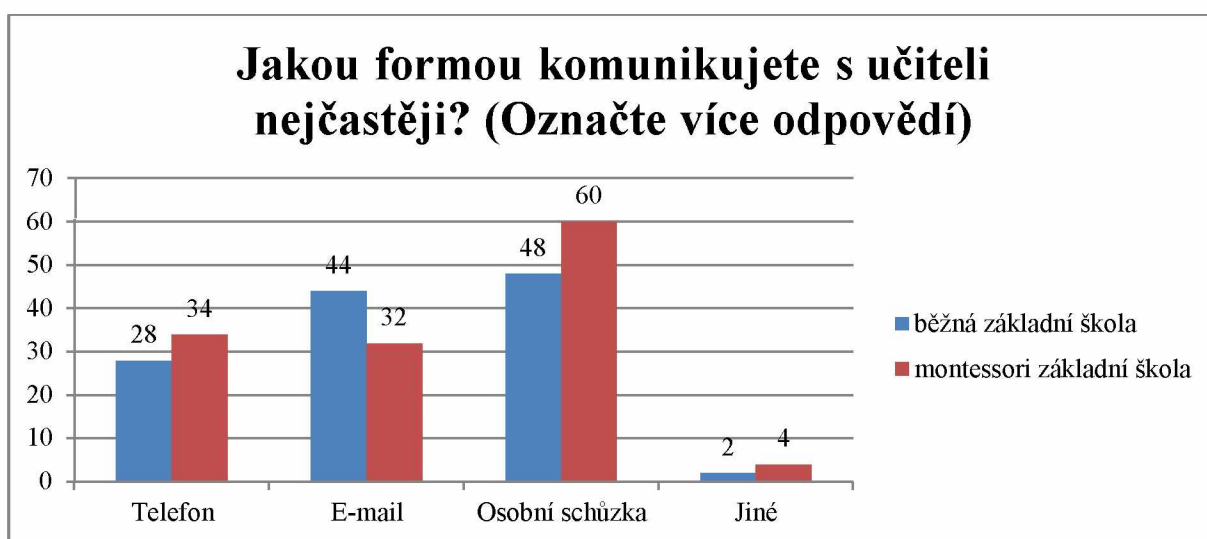
Komentář: Při komunikaci s pedagogem se velmi dobře cítí 61 % respondentů (86 odpovědí), dobře se cítí 24 % respondentů (34 odpovědí), 14 % respondentů (20 odpovědí) se cítí normálně. Nikdo z respondentů neoznačil odpovědi spíše nepříjemně a nepříjemně. Odpovědi respondentů na běžné a montessori ZŠ jsou téměř totožné.

Graf č. 13: Co se Vám nelíbí v komunikaci s pedagogy? (Označte více odpovědí)

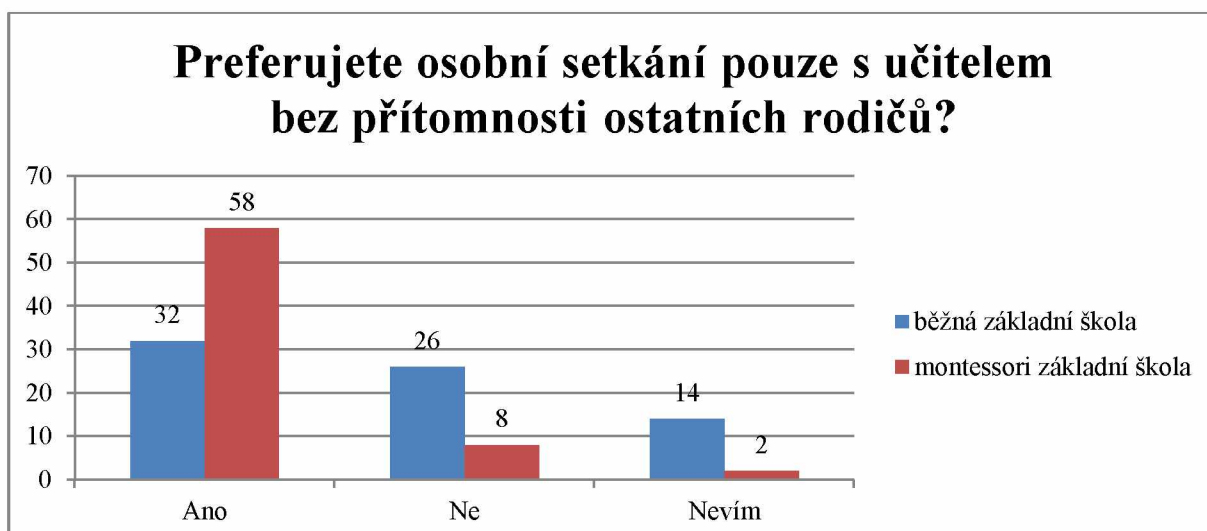
Komentář: Z grafu vyplývá, že většina rodičů je spokojena s komunikací s pedagogy, téměř 91 % (129 respondentů), 4 % (6 odpovědí), se nedokáže domluvit na řešení určitého

problému a pak vždy po 1 % (2 odpovědi) má problém, že nedostává plnohodnotné odpovědi, je těžké si s nimi domluvit termín schůzky, nereagují na mé písemné dotazy dostatečně rychle, nejednají se mnou s respektem a atmosféra by mohla být příjemnější. V položce jiné, kterou zvolili 3 % (5 odpovědi) rodičů je zmíněno například, že před třídou jsou fronty na jednotlivé pedagogy nebo se s pedagogy přou o způsobu výuky. Z grafu je patrné, že o něco více si stěžují na pedagogy rodiče z montessori základní školy.

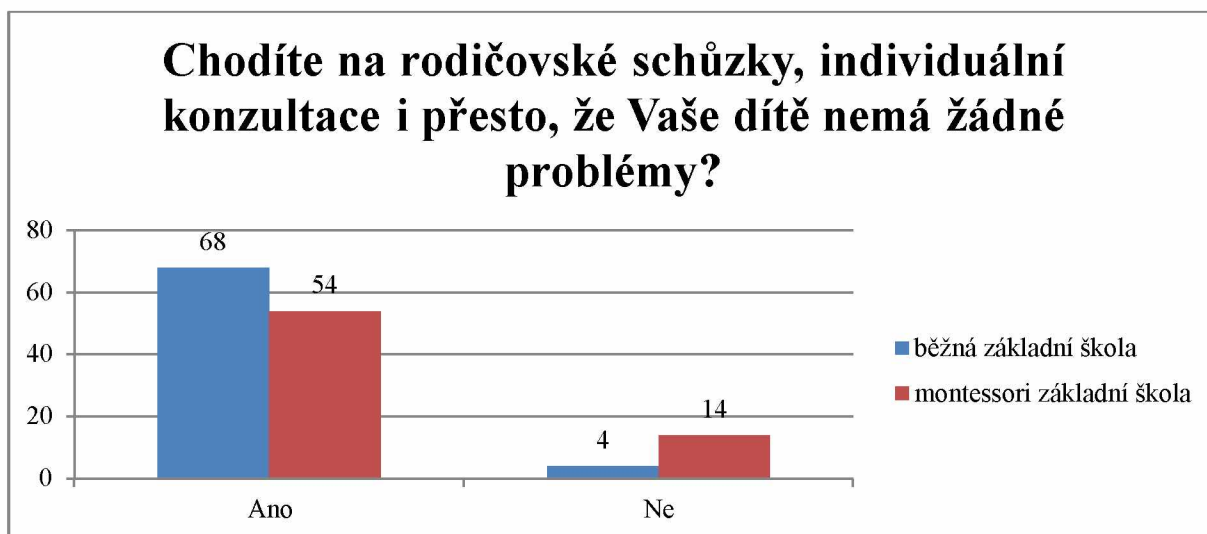
Graf č. 14: Jakou formou komunikujete s učiteli nejčastěji? (Označte více odpovědí)

Komentář: Rodiče nejčastěji komunikují formou osobní schůzky. Na běžné základní škole tuto odpověď označilo 39 % rodičů (48 odpovědi), na montessori ZŠ preferuje osobní schůzku více rodičů a to 49 % (60 odpovědi). Dále u rodičů z běžné ZŠ převládala odpověď e-mail, kterou preferovalo 36 % rodičů z běžné ZŠ (44 odpovědi), oproti 25 % rodičů z montessori ZŠ (32 odpovědi). Formu komunikace telefonem preferovalo více rodičů z montessori ZŠ, a to 26 % (34 odpovědi), oproti 23 % rodičů z běžné ZŠ (28 odpovědi). Odpověď jiné označilo malé množství rodičů z obou typů škol. Jednalo se například o odpovědi whatsapp nebo písemné vzkazy.

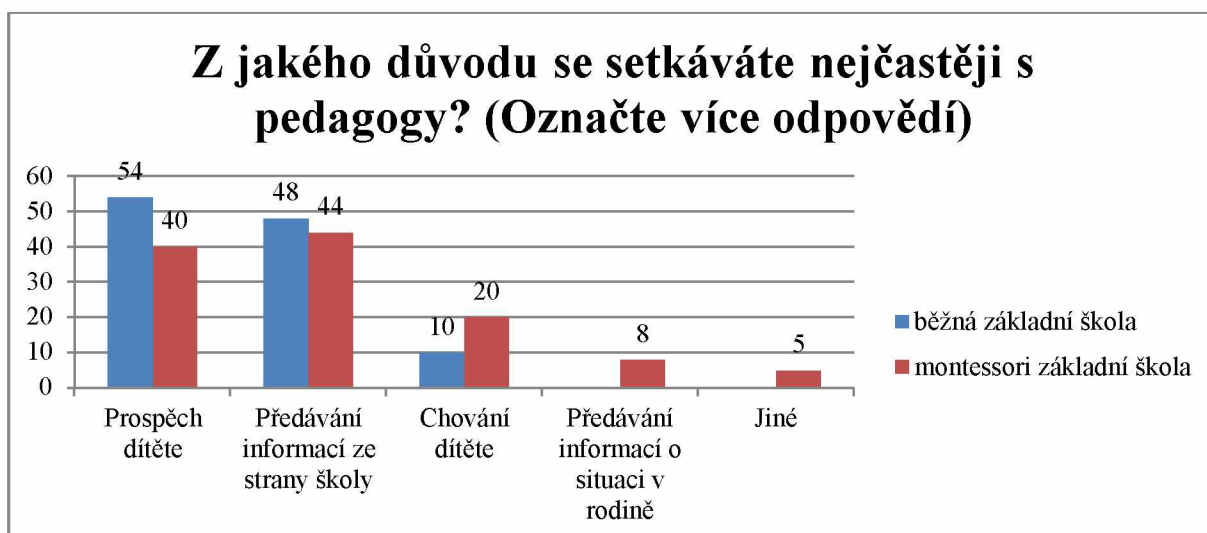
Graf č. 15: Preferujete osobní setkání pouze s učitelem bez přítomnosti ostatních rodičů?

Komentář: Nejvíce rodičů označilo odpověď ano, kterou výrazně více preferovali rodiče z montessori ZŠ, jednalo se o 85 % (58 odpovědí), oproti 44 % rodičů z běžné ZŠ (32 odpovědi). Osobní setkání nepreferuje 36 % rodičů z běžné ZŠ (26 odpovědi), oproti 12 % rodičů z montessori ZŠ (8 odpovědi). Odpověď nevím označilo 19 % rodičů z běžné ZŠ (14 odpovědi) a pouze 3 % rodičů z montessori ZŠ (2 odpovědi).

Graf č. 16: Chodíte na rodičovské schůzky, individuální konzultace i přesto, že Vaše dítě nemá žádné problémy?

Komentář: Z grafu je patrné, že většina rodičů chodí na rodičovské schůzky či individuální konzultace i přesto, že jejich dítě nemá žádné problémy. Odpovědi rodičů z obou typů škol jsou podobné, ale odpověď ano preferovali více rodiče z běžné ZŠ, a to 94 % rodičů (68 odpovědi), oproti 79 % rodičů z montessori ZŠ (54 odpovědi).

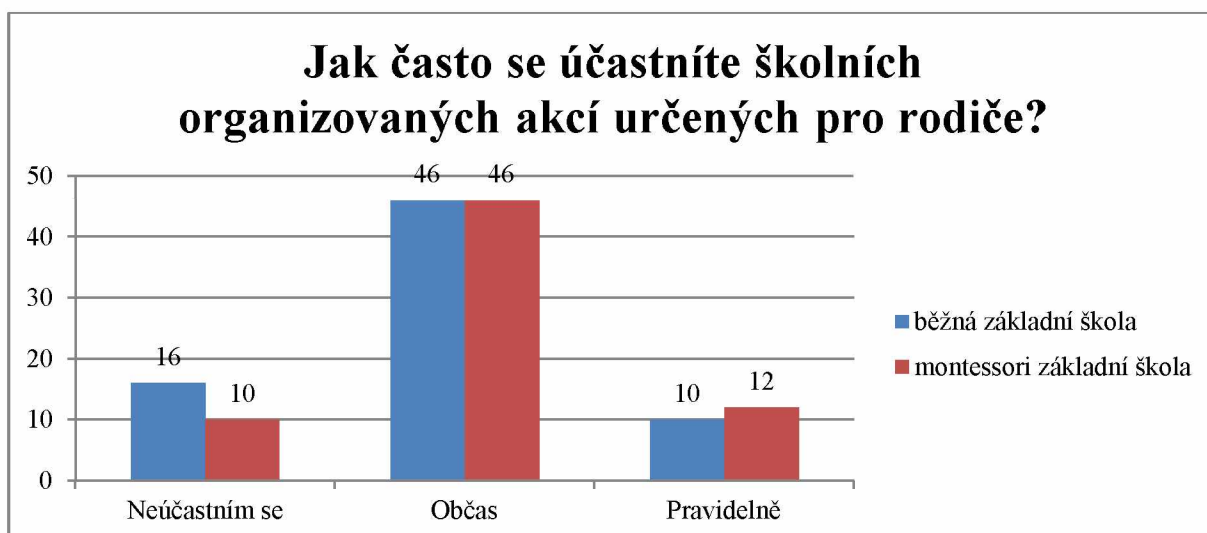
Graf č. 17: Z jakého důvodu se setkáváte nejčastěji s pedagogy? (Označte více odpovědí)

Komentář: Nejčastěji se s pedagogy setkávají rodiče zejména kvůli prospěchu dítěte (z běžné ZŠ 48 % - 54 odpovědí, z montessori ZŠ 34 % - 40 odpovědí) a předávání informací (z běžné ZŠ 43 % - 48 odpovědí, z montessori ZŠ 38 % - 44 odpovědí). Dále pak převažovalo chování dítěte, které více preferovali rodiče z montessori ZŠ, jednalo se o 17 % (20 odpovědí), oproti 9 % rodičů z běžné ZŠ (10 odpovědí). Odpověď předávání informací o situaci v rodině označili pouze rodiče z montessori ZŠ, a to pouze 3 % rodičů (8 odpovědí). V možnosti jiné, kterou také označili pouze rodiče z montessori ZŠ (4 % - 5 odpovědí) se objevilo například přátelské setkání ohledně budoucnosti školy a problémy s vrstevníky.

Graf č. 18: Spolupracujete se základní školou formou dobrovolných aktivit?

Komentář: Výsledky v grafu ukazují, že se základní školou spolupracuje formou dobrovolných aktivit 44 % respondentů (62 odpovědí), naopak 56 % respondentů (78 odpovědí) označilo odpověď ne. Výrazně více rodičů z montessori školy označilo odpověď ano (40 respondentů) ve srovnání s rodiči z běžné základní školy (22 odpovědi).

Graf č. 19: Jak často se účastníte školních organizovaných akcí určených pro rodiče?

Komentář: Z grafu je zřejmé, že školních organizovaných akcí se občas účastní 66 % rodičů (92 odpovědí), neúčastní se jich 19 % rodičů (26 odpovědí) a pravidelně navštěvuje tyto akce 16 % rodičů (22 odpovědí).

Otázka č. 21: V případě, že máte výhrady ke spolupráci se školou, jaké to jsou?

Pouze 8 rodičů má výhrady ke spolupráci se školou, zbylých 132 rodičů nemá výhrady nebo neodpověděli a výhrady uvedli již v předchozích otázkách. Nejčastější odpovědi byly následující: neřešená situace s kvalitou školní jídelny, špatná spolupráce s vedením školy a informace by mohly chodit dříve a kompletnější.

Otázka č. 22: Co byste na komunikaci se školou vylepšili?

V odpovědích na tuto otázku se objevovaly tyto vylepšení: vytvoření webového diskuzního fóra s vedením školy, více informací pro přípravu doma, zápis do deníku nebo lepší podání informací, aby je rodiče pochopili.

5.2. Verifikace hypotéz

Pro ověření jednotlivých hypotéz byl použit Test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku a znaménkové schéma kontingenční tabulky pro ověření síly vztahu mezi jednotlivými proměnnými. Jako nástroj pro výpočet byl zvolen Microsoft Excel, kde byly vytvořeny kontingenční tabulky a provedeny další výpočty pro získání potřebných dat.

Test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky a znaménkové schéma kontingenční tabulky:

Tento test lze využít například v případě, že rozhodujeme, zda existuje závislost neboli souvislost mezi dvěma jevy, které byly nominálně (popřípadě ordinálně) změřeny. Velmi často se toto využívá při zpracování výsledků z dotazníkového šetření, což se týká i hypotéz v této práci. Test by měl být použit v případě, že méně než 20% polí v kontingenční tabulce má očekávané četnosti menší než 5 a zároveň jsou očekávané četnosti větší než 1 (Chráška, 2006, s. 91-95).

Postup pro výpočet Testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky (Chráška, 2006, s. 91-96):

1. Je potřeba si vytvořit kontingenční tabulky pro stanovené hypotézy, které byly v našem případě vytvořeny v Microsoft Excelu z dat získaných v dotazníkovém šetření.
2. Stanovit hladinu významnosti, kterou jsme zvolili 0,05.
3. Poté se vypočítají očekávané četnosti O pro každé pole kontingenční tabulky. Očekávané četnosti odpovídají platnosti nulové hypotézy. Výpočet provedeme tak, že vynásobíme odpovídající marginální četnosti v tabulce a tento součin dělíme celkovou četností. Marginální četnosti jsou součty četností v řádcích a sloupcích.
4. Pro všechna jednotlivá pole kontingenční tabulky vypočítáme hodnotu: $\frac{(P-O)^2}{O}$

P je empirická četnost

O je očekávaná četnost

5. Pro získání testovacího kritéria χ^2 sečteme vypočítané hodnoty $\frac{(P-O)^2}{O}$ pro všechna pole kontingenční tabulky. Hodnota χ^2 ukazuje rozdíl mezi nulovou hypotézou H_0 a skutečností.
6. Pro vypočítané testovací kritérium určíme počet stupňů volnosti:

$$f = (r-1) \times (s-1)$$

kde r je počet řádků v kontingenční tabulce a s počet sloupců v kontingenční tabulce.

7. Dále ve statistických tabulkách nalezneme kritickou hodnotu testovacího kritéria pro zvolenou hladinu významnosti a počet stupňů volnosti.
8. H_0 zamítáme v případě, že vypočítaná hodnota testovacího kritéria χ^2 je větší nebo rovna kritické hodnotě.
9. V případě, že zamítáme H_0 , je možné ověřit zjištěný vztah mezi jednotlivými proměnnými pomocí znaménkového schématu kontingenční tabulky.
10. Pro vytvoření znaménkového schématu využijeme z-skóre, které nám otestuje významnosti rozdílů mezi očekávanou a pozorovanou četností.

$$\text{Výpočet z-skóre: } z = \frac{P_{\%} - O_{\%}}{\sqrt{O_{\%} \times (100 - O_{\%})}} \times \sqrt{n}$$

kde $P_{\%}$ je pozorovaná četnost určitého pole v kontingenční tabulce vyjádřena v % z celkové četnosti

$O_{\%}$ je očekávaná četnost v určitém poli v kontingenční tabulce vyjádřena v % z celkové četnosti

n je celková četnost v kontingenční tabulce

11. Vypočtené hodnoty z se testují na hladině významnosti 0,05 , 0,01 a 0,001.

Normovaná normální veličina u má tyto kritické hodnoty pro hladiny významnosti:

$$u_{0,05} = 1,96 ; u_{0,01} = 2,58 \text{ a } u_{0,001} = 3,30$$

Vypočteným hodnotám z se přiřazují znaménka následovně (Chráška, Kočvarová, 2014,s. 50-51) :

Vypočtená hodnota z v intervalu	označení ve schématu	význam znamének
<1,95;-1,96>	o	mezi pozorovanou četností a četností očekávanou není statisticky významný rozdíl
<1,96;2,57>	+	pozorovaná četnost je významně větší než četnost očekávaná na hladině významnosti 0,05
<-1,96;-2,57>	-	pozorovaná četnost je významně menší než četnost očekávaná na hladině významnosti 0,05

<2,58;3,29>	++	pozorovaná četnost je významně větší než četnost očekávaná na hladině významnosti 0,01 (rozdíl je výrazný)
<-2,58;-3,29>	--	pozorovaná četnost je významně menší než četnost očekávaná na hladině významnosti 0,01 (rozdíl je výrazný)
větší než 3,30	+++	pozorovaná četnost je významně větší než četnost očekávaná na hladině významnosti 0,001 (rozdíl je velmi výrazný)
menší než 3,30	---	pozorovaná četnost je významně menší než četnost očekávaná na hladině významnosti 0,001 (rozdíl je velmi výrazný)

Hypotéza 1

H1: Rodiče jsou více spokojeni při jednání s pedagogy na montessori škole než na běžné základní škole.

H0: Při jednání s pedagogy jsou stejně spokojeni rodiče na běžné základní škole i montessori škole.

HA: Při jednání s pedagogy nejsou stejně spokojeni rodiče na běžné základní škole i montessori škole.

Tato hypotéza byla testována z otázek číslo 6,11,13

Otázka č.6 Jak hodnotíte spolupráci se školou

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti.

Jak hodnotíte spolupráci se školou?	Jsem spokojen/a ve všem	Jsem spokojen/a částečně	Jsem spokojen/a téměř ve všem	celkem
Běžná základní škola	38 (28,8)	2 (6,17)	32 (37,03)	72
Montessori základní škola	18 (27,2)	10 (5,83)	40 (34,97)	68
celkem	56	12	72	140

Výpočet testovacího kritéria pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky:

Jak hodnotíte spolupráci se školou?	Jsem spokojen/a ve všem	Jsem spokojen/a částečně	Jsem spokojen/a téměř ve všem	celkem
Běžná základní škola	2,939	2,818	0,683	6,440
Montessori základní škola	3,112	2,983	0,724	6,818
celkem	6,051	5,801	1,407	13,258

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Počet stupňů volnosti: $f = (2-1) \times (3-1) = 2$

Testovací kritérium: $\chi^2 = 13,258$

Kritická hodnota : KH = 5,991

Testovací kritérium je větší než KH => HO zamítáme, přijímáme HA: Ve spolupráci s pedagogy nejsou stejně spokojeni rodiče na běžné a montessori základní škole.

Pro zjištění významnosti rozdílů mezi pozorovanou a očekávanou četností použijeme znaménkové schéma:

z-skóre	Jsem spokojen/a ve všem	Jsem spokojen/a částečně	Jsem spokojen/a téměř ve všem
Běžná základní škola	1,92	-1,72	-0,96
Montessori základní škola	-1,97	1,76	0,98

	Jsem spokojen/a ve všem	Jsem spokojen/a částečně	Jsem spokojen/a téměř ve všem
Běžná základní škola	o	o	o
Montessori základní škola	-	o	o

Ze znaménkového schématu plyne, že méně spokojeni se spoluprací s pedagogy jsou rodiče na montessori škole.

Otázka č.11 Jste spokojeni s výsledky schůzek?

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti.

Jste spokojeni s výsledky schůzek?	Ano	Ne	celkem
Běžná základní škola	72 (68,91)	0 (3,09)	72
Montessori základní škola	62 (65,09)	6 (2,91)	68
celkem	134	6	140

Výpočet testovacího kritéria pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky:

Jste spokojeni s výsledky schůzek?	Ano	Ne	celkem
Běžná základní škola	0,139	3,090	3,229
Montessori základní škola	0,147	3,281	3,428
celkem	0,285	6,371	6,656

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Počet stupňů volnosti: $f = (2-1) \times (2-1) = 1$

Testovací kritérium: $\chi^2 = 6,656$

Kritická hodnota : KH = 3,841

Testovací kritérium je větší než KH => HO zamítáme, přijímáme HA: S výsledky schůzek nejsou stejně spokojeni rodiče dětí na běžné základní škole a montessori základní škole.

Pro zjištění významnosti rozdílů mezi pozorovanou a očekávanou četností použijeme znaménkové schéma:

z-skóre	Ano	Ne
Běžná základní škola	0,52	-1,78
Montessori základní škola	-0,52	1,83

	Ano	Ne
Běžná základní škola	0	0
Montessori základní škola	0	0

Ze znaménkového schématu je zřejmé, že mezi očekávanou a pozorovanou četností není statisticky významný rozdíl. Na základě četností jednotlivých odpovědí můžeme říct, že více nespokojeni s výsledky schůzek jsou rodiče z montessori školy.

Otázka č.13 Jak se cítíte při komunikaci s pedagogem(např. v porozumění, respektu, atmosféře, způsobu komunikace atp)?

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti.

13. Jak se cítíte při komunikaci s pedagogem(např. v porozumění, respektu, atmosféře, způsobu komunikace atp)?	Dobře	Normálně	Velmi dobře, jednáme spolu se vzájemným respektem	celkem
Běžná základní škola	18 (17,5)	10 (10,3)	44 (44,2)	72
Montessori základní škola	16 (16,5)	10 (9,7)	42 (41,8)	68
celkem	34	20	86	140

Výpočet testovacího kritéria pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky:

13. Jak se cítíte při komunikaci s pedagogem(např. v porozumění, respektu, atmosféře, způsobu komunikace atp)?	Dobře	Normálně	Velmi dobře, jednáme spolu se vzájemným respektem	celkem
Běžná základní škola	0,014	0,009	0,001	0,024
Montessori základní škola	0,015	0,009	0,001	0,025
celkem	0,029	0,018	0,002	0,049

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Počet stupňů volnosti: $f = (2-1) \times (3-1) = 2$

Testovací kritérium: $\chi^2 = 0,049$

Kritická hodnota : KH = 5,991

Testovací kritérium je menší než KH => HO přijímáme: Při komunikaci s pedagogy se stejně cítí rodiče z běžné i montessori základní školy.

Závěr:

- ve spolupráci se školou jsou méně spokojeni rodiče z montessori školy.
- S výsledky schůzek jsou také méně spokojeni rodiče z montessori školy, ačkoliv v rozdílu pozorované a očekávané četnosti není statisticky významný rozdíl, což nám potvrdilo znaménkové schéma.
- Při komunikaci s pedagogy se stejně cítí rodiče z obou typů škol.

Můžeme tedy říct, že hypotéza *H1: Rodiče jsou více spokojeni při jednání s pedagogy na montessori škole než na běžné základní škole* nebyla potvrzena. Naopak rodiče z montessori školy jsou více nespokojeni s jednáním s pedagogy.

Hypotéza 2

H2: Méně často se s pedagogy setkávají rodiče na běžné základní škole než na montessori škole.

H0: Rodiče na běžné základní škole a montessori základní škole se setkávají stejně často.

HA: Rodiče na běžné základní škole a montessori základní škole se nesetkávají stejně často.

Tato hypotéza byla testována z otázky číslo 7: Jak často se setkáváte s pedagogy během školního roku?

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti. Z tabulky je zřejmé, že nesplňujeme podmínku pro chí-kvadrát test (nejvíce 20% teoretických četností může být menších než 5). V tomto případě kritérium nesplňují 3 z 10 teoretických četností. Byly tedy sloučeny sloupce 1x za školní rok a 2x za školní rok, aby byla podmínka testu splněna.

Jak často se setkáváte s pedagogy během školního roku?	1 x měsíčně	1 x za čtvrtletí	1 x za školní rok	2 x za školní rok	Časteji	celkem
Běžná základní škola	0 (5,14)	38 (33,94)	4 (3,09)	26 (20,57)	4 (9,26)	72
Montessori základní škola	10 (4,86)	28 (32,06)	2 (2,91)	14 (19,43)	14 (8,74)	68
celkem	10	66	6	40	18	140

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti po úpravě.

Jak často se setkáváte s pedagogy během školního roku?	1 x měsíčně	1 x za čtvrtletí	1x a 2x za školní rok	Časteji	celkem
Běžná základní škola	0 (5,14)	38 (33,94)	30 (23,66)	4 (9,26)	72
Montessori základní škola	10 (4,86)	28 (32,06)	16 (22,34)	14 (8,74)	68
celkem	10	66	46	18	140

Výpočet testovacího kritéria pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky:

Jak často se setkáváte s pedagogy během školního roku?	1 x měsíčně	1 x za čtvrtletí	1x a 2x za školní rok	Časteji	celkem
Běžná základní škola	5,140	0,486	1,699	2,988	10,312
Montessori základní škola	5,436	0,514	1,799	3,166	10,915
celkem	10,576	1,000	3,498	6,153	21,228

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Počet stupňů volnosti: $f = (2-1) \times (4-1) = 3$

Testovací kritérium: $\chi^2 = 21,28$

Kritická hodnota : KH = 7,815

Testovací kritérium je větší než KH => HO zamítáme, přijímáme HA: Rodiče na běžné základní škole a montessori základní škole se nesetkávají stejně často s pedagogy.

Pro zjištění významnosti rozdílů mezi pozorovanou a očekávanou četností použijeme znaménkové schéma:

z-skóre	1 x měsíčně	1 x za čtvrtletí	1x a 2x za školní rok	Časteji
Běžná základní škola	-2,31	0,80	1,43	-1,79
Montessori základní škola	2,37	-0,82	-1,46	1,84

	1 x měsíčně	1 x za čtvrtletí	1x a 2x za školní rok	Časteji
Běžná základní škola	-	o	o	o
Montessori základní škola	+	o	o	o

Ve znaménkovém schématu je patrné, že častěji se setkávají s pedagogy rodiče z montessori školy.

Závěr: Hypotézu *H2: Méně často se s pedagogy setkávají rodiče na běžné základní škole než na montessori škole* můžeme potvrdit. Dle znaménkového schématu a chí-kvadrát testu nezávislosti toto tvrzení platí.

Hypotéza 3

H3: Osobní schůzku bez přítomnosti ostatních rodičů preferují více rodiče na montessori základní škole než na běžné základní škole.

H0: Rodiče na běžné základní škole i montessori základní škole preferují stejně osobní schůzku

HA: Rodiče na běžné základní škole a montessori základní škole nepreferují stejně osobní schůzku.

Tato hypotéza byla testována z otázky číslo 16: Preferujete osobní setkání pouze s učitelem bez přítomnosti ostatních rodičů?

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti.

Preferujete osobní setkání pouze s učitelem bez přítomnosti ostatních rodičů?	Ano	Ne	Nevím	celkem
Běžná základní škola	32 (46,29)	26 (17,49)	14 (8,23)	72
Montessori základní škola	58 (43,71)	8 (16,51)	2 (7,77)	68
celkem	90	34	16	140

Výpočet testovacího kritéria pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky:

Preferujete osobní setkání pouze s učitelem bez přítomnosti ostatních rodičů?	Ano	Ne	Nevím	celkem
Běžná základní škola	4,411	4,141	4,045	12,597
Montessori základní škola	4,672	4,386	4,285	13,343
celkem	9,083	8,527	8,330	25,940

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Počet stupňů volnosti: $f = (2-1) \times (3-1) = 2$

Testovací kritérium: $\chi^2 = 25,940$

Kritická hodnota : KH = 5,991

Testovací kritérium je větší než KH => HO zamítáme, přijímáme HA: Rodiče na běžné základní škole a montessori základní škole nepreferují stejně osobní schůzku.

Pro zjištění významnosti rozdílů mezi pozorovanou a očekávanou četností použijeme znaménkové schéma:

z-skóre	Ano	Ne	Nevím
Běžná základní škola	-2,57	2,18	2,07
Montessori základní škola	2,61	-2,23	-2,13

	Ano	Ne	Nevím
Běžná základní škola	-	+	+
Montessori základní škola	+	-	-

Ze znaménkového schématu je zřejmé, že mezi očekávanou a pozorovanou četností je statisticky významný rozdíl. Rodiče z montessori školy více preferují osobní schůzku.

Závěr: Stanovenou hypotézu *H3: Osobní schůzku bez přítomnosti ostatních rodičů preferují více rodiče na montessori základní škole než na běžné základní škole* můžeme potvrdit na základě znaménkového testu a zamítnutí nulové hypotézy, kde toto tvrzení nebylo vyvráceno.

Hypotéza 4

H4: Rodiče z montessori školy chodí častěji na schůzky s pedagogy i přesto, že jejich děti nemají žádný problém.

H0: Rodiče na montessori základní škole a běžné základní škole chodí stejně často na schůzky s pedagogy i přesto, že jejich děti nemají žádný problém.

HA: Rodiče na montessori základní škole a běžné základní škole nechodí stejně často na schůzky s pedagogy i přesto, že jejich děti nemají žádný problém.

Tato hypotéza byla testována z otázky číslo 17: Chodíte na rodičovské schůzky, individuální konzultace i přesto, že Vaše dítě nemá žádné problémy?

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti.

Chodíte na rodičovské schůzky, individuální konzultace i přesto, že Vaše dítě nemá žádné problémy?	Ano	Ne	celkem
Běžná základní škola	68 (62,74)	4 (9,26)	72
Montessori základní škola	54 (59,26)	14 (8,74)	68
celkem	122	18	140

Výpočet testovacího kritéria pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky:

Chodíte na rodičovské schůzky, individuální konzultace i přesto, že Vaše dítě nemá žádné problémy?	Ano	Ne	celkem
Běžná základní škola	0,441	2,988	3,429
Montessori základní škola	0,467	3,166	3,633
celkem	0,908	6,153	7,061

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Počet stupňů volnosti: $f = (2-1) \times (2-1) = 1$

Testovací kritérium: $\chi^2 = 7,061$

Kritická hodnota : KH = 3,841

Testovací kritérium je větší než KH \Rightarrow HO zamítáme, přijímáme HA: Rodiče na montessori základní škole a běžné základní škole nechodí stejně často na schůzky s pedagogy i přesto, že jejich děti nemají žádný problém.

Pro zjištění významnosti rozdílů mezi pozorovanou a očekávanou četností použijeme znaménkové schéma:

z-skóre	Ano	Ne
Běžná základní škola	0,89	-1,79
Montessori základní škola	-0,90	1,84

	Ano	Ne
Běžná základní škola	o	o
Montessori základní škola	o	o

Ze znaménkového schématu plyne, že mezi očekávanou a pozorovanou četností není statisticky významný rozdíl.

Závěr: Ačkoliv jsme hypotézu H_0 zamítly, znaménkové schéma nám potvrdilo statisticky nevýznamný rozdíl mezi očekávanou a pozorovanou četností. Proto stanovenou hypotézu H_4 : *Rodiče z montessori školy chodí častěji na schůzky s pedagogy i přesto, že jejich děti nemají žádný problém*, nemůžeme potvrdit.

Hypotéza 5

H5: Dobrovolných akcí a aktivit pořádaných školou se častěji účastní rodiče na montessori základní škole než rodiče na běžné základní škole.

H0: Dobrovolných akcí a aktivit pořádaných školou se účastní stejně často rodiče na běžné základní škole i montessori základní škole.

HA: Dobrovolných akcí a aktivit pořádaných školou se neúčastní stejně často rodiče na běžné základní škole a rodiče na montessori základní škole.

Tato hypotéza byla testována z otázek číslo 19 a 20.

Otázka č. 19 Spolupracujete se základní školou formou dobrovolných aktivit?

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti.

Spolupracujete se základní školou formou dobrovolných aktivit?	Ano	Ne	celkem
Běžná základní škola	22 (31,89)	50 (40,11)	72
Montessori základní škola	40 (30,11)	28 (37,89)	68
celkem	62	78	140

Výpočet testovacího kritéria pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky:

Spolupracujete se základní školou formou dobrovolných aktivit?	Ano	Ne	celkem
Běžná základní škola	3,067	2,439	5,506
Montessori základní škola	3,248	2,581	5,830
celkem	6,316	5,020	11,336

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Počet stupňů volnosti: $f = (2-1) \times (2-1) = 1$

Testovací kritérium: $\chi^2 = 11,336$

Kritická hodnota : KH = 3,841

Testovací kritérium je větší než KH => HO zamítáme, přijímáme HA: Dobrovolných akcí a aktivit pořádaných školou se neúčastní stejně často rodiče na běžné základní škole a rodiče na montessori základní škole.

Pro zjištění významnosti rozdílů mezi pozorovanou a očekávanou četností použijeme znaménkové schéma:

z-skóre	Ano	Ne
Běžná základní škola	-1,99	1,85
Montessori základní škola	2,03	-1,88

	Ano	Ne
Běžná základní škola	-	o
Montessori základní škola	+	o

Ze znaménkového schématu je patrné, že formou dobrovolných aktivit více spolupracují rodiče z montessori školy.

Otázka č. 20 Jak často se účastníte školních organizovaných akcí určených pro rodiče?

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti.

Jak často se účastníte školních organizovaných akcí určených pro rodiče?	Neúčastním se	Občas	Pravidelně	celkem
Běžná základní škola	16 (13,37)	46 (47,31)	10 (11,31)	72
Montessori základní škola	10 (12,63)	46 (44,69)	12 (10,69)	68
celkem	26	92	22	140

Výpočet testovacího kritéria pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky:

Jak často se účastníte školních organizovaných akcí určených pro rodiče?	Neúčastním se	Občas	Pravidelně	celkem
Běžná základní škola	0,517	0,036	0,152	0,705
Montessori základní škola	0,548	0,038	0,161	0,747
celkem	1,065	0,075	0,312	1,452

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Počet stupňů volnosti: $f = (2-1) \times (3-1) = 2$

Testovací kritérium: $\chi^2 = 1,452$

Kritická hodnota : KH = 5,991

Testovací kritérium je menší než KH => **HO přijímáme**. Školních organizovaných akcí se účastní rodiče stejně z obou škol.

Závěr:

- formou dobrovolných aktivit více spolupracují rodiče z montessori školy.
- Školních organizovaných akcí se účastní stejně často rodiče z montessori a běžné základní školy.

Na základě výše uvedených skutečností nemůžeme hypotézu *H5: Dobrovolných akcí a aktivit pořádaných školou se častěji účastní rodiče na montessori základní škole než rodiče na běžné základní škole* potvrdit.

Hypotéza 6

H6: Na montessori škole je více dětí, které mají rodiče s vysokoškolským vzděláním než na běžné základní škole.

H0: Rodiče dětí na běžné základní škole i montessori základní škole mají stejné vzdělání.

HA: Rodiče dětí na běžné základní škole i montessori základní škole nemají stejné vzdělání.

Tato hypotéza byla testována z otázky číslo 5: Dosažené vzdělání.

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti. Z tabulky je zřejmé, že není splněna podmínka, že více jak 80 % teoretických četností musí být větší než 5. Byly tedy sloučeny sloupečky základní vzdělání a střední vzdělání s výučním listem.

Jak často se setkáváte s pedagogy během školního roku?	Střední s maturitou	Střední s výučním listem	Vysokoškolské	Vyšší odborné	Základní	celkem
Běžná základní škola	38 (26,74)	3 (1,54)	18 (36)	10 (6,17)	3 (2)	72
Montessori základní škola	14 (25,26)	0 (1,46)	52 (34)	2 (5,83)	0 (1,46)	68
celkem	52	3	70	12	3	140

V tabulce níže jsou uvedeny pozorované četnosti a v závorce vypočtené teoretické četnosti. V tabulce vidíme, že stále není splněna podmínka, že více jak 80 % četností musí být větší než 5. Nyní to činí 75 %. Vzhledem k tomu, že další sloučení by nebylo vhodné z hlediska významu jednotlivých sloupců a jsme blízko požadovanému kritériu, bylo ponecháno již toto rozdělení. V tomto případě může být snížena síla testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky.

Jak často se setkáváte s pedagogy během školního roku?	Střední s maturitou	Střední s výučním listem a základní vzdělání	Vysokoškolské	Vyšší odborné	celkem
Běžná základní škola	38 (26,74)	6 (3,09)	18 (36)	10 (6,17)	72
Montessori základní škola	14 (25,26)	0 (2,91)	52 (34)	2 (5,83)	68
celkem	52	6	70	12	140

Výpočet testovacího kritéria pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky:

Jak často se setkáváte s pedagogy během školního roku?	Střední s maturitou	Střední s výučním listem a základní vzdělání	Vysokoškolské	Vyšší odborné	celkem
Běžná základní škola	4,741	2,740	9,000	2,377	18,859
Montessori základní škola	5,019	2,910	9,529	2,516	19,975
celkem	9,761	5,650	18,529	4,894	38,834

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Počet stupňů volnosti: $f = (2-1) \times (4-1) = 3$

Testovací kritérium: $\chi^2 = 38,834$

Kritická hodnota : KH = 7,815

Testovací kritérium je větší než KH \Rightarrow HO zamítáme, přijímáme HA: Rodiče dětí na běžné základní škole i montessori základní škole nemají stejné vzdělání.

Pro zjištění významnosti rozdílů mezi pozorovanou a očekávanou četností použijeme znaménkové schéma:

z-skóre	Střední s maturitou	Střední s výučním listem a základní vzdělání	Vysokoškolské	Vyšší odborné
Běžná základní škola	2,42	1,67	-3,48	1,58
Montessori základní škola	-2,47	-1,72	3,55	-1,62

	Střední s maturitou	Střední s výučním listem a základní vzdělání	Vysokoškolské	Vyšší odborné
Běžná základní škola	+	o	---	o
Montessori základní škola	-	o	+++	o

Ze znaménkového schématu vyplývá, že pozorovaná četnost je významně větší než očekávaná četnost u rodičů, kteří mají vysokoškolské vzdělání a jsou z montessori základní školy.

Závěr: Hypotézu H6: *Na montessori škole je více dětí, které mají rodiče s vysokoškolským vzděláním než na běžné základní škole*, můžeme potvrdit. Znaménkové schéma nám potvrdilo, že rozdíl mezi těmito proměnnými je velmi výrazný.

5.3. Interpretace výsledků

Dotazníkové šetření bylo provedeno na vzorku 140 rodičů (z toho 68 z montessori školy a 72 z běžné základní školy), všechny děti navštěvovaly první stupeň základní školy a jejich škola se nacházela ve velkém městě. Dotazník vyplňovaly především matky, které tvořily 73 % ze všech respondentů. Rodiče měli zejména vysokoškolské a středoškolské vzdělání. Práce se soustředila především na zhodnocení rozdílů v jednotlivých oblastech mezi rodiči na běžné základní škole a montessori škole.

V jednotlivých oblastech výzkumu bylo zjištěno:

1. Spolupráce se školou

Většina rodičů je spokojena se spoluprací se školou. Z dotazníku vyplynulo, že ve všem a téměř ve všem je spokojeno 97 % respondentů z běžné základní školy a 85 % respondentů z montessori školy. Více výhrad uvedli rodiče z montessori školy, kteří odpověděli částečně spokojeni v 15 % odpovědí. Nespokojeni byli zejména s neřešenou situací s kvalitou školní jídelny, uvítali by větší spolupráci při kontrole plnění povinností dětí, dále uvedli špatnou spolupráci vedení s částí školy týkající se montessori a slabší spolupráci na rozvoji 2. stupně a celkového rozvoje montessori školy, který je momentálně pro rodiče prioritou. Zajímavostí je, že všichni rodiče, kteří měli výtky, mají vysokoškolské vzdělání.

Formou dobrovolných aktivit spolupracuje se základní školou 31 % respondentů z běžné základní školy a 59 % z montessori školy. Jedná se například o sběr papíru, výlety, lyžařské výcviky, vyjednávání na úřadech. U montessori školy se objevila specifická spolupráce jako například výroba učebních pomůcek nebo propagace školy. Rozdíl v naštěvování dobrovolných akcí organizovaných školou, které jsou určeny pro rodiče, téměř není – nejvíce rodičů uvedlo, že se účastní těchto akcí občas (64 % rodičů z běžné školy a 68 % rodičů z montessori školy). Bylo by vhodné více angažovat rodiče, jelikož to může vést k zvýšenému zájmu o vzdělání a socializaci dětí a také dochází k prohloubení vztahu s pedagogem.

Je vidět, že rodiče žáků z montessori školy jsou s některými způsoby řešení nespokojeni a ocenili by lepší přístup a větší spolupráci se školou. To může být způsobeno vyšším zájmem rodičů o montessori směr a je tedy třeba s rodiči více řešit jednotlivé oblasti rozvoje a zapojovat je do činností s tím souvisejících. To je zřejmé i z vyššího zapojení rodičů do dobrovolných aktivit školy, kdy se rodiče snaží zkvalitnit výuku a zlepšit povědomí o této škole.

2. Komunikace s pedagogy

Při komunikaci s pedagogem se cítí téměř stejně rodiče na běžné a montessori základní škole. Při komunikaci s pedagogem se velmi dobře cítí 61 % rodičů, dobře 24 % rodičů, normálně 14 % rodičů. Nikdo z dotazovaných neoznačil odpověď spíše nepříjemně a nepříjemně. Z těchto výsledků vyplývá, že na obou školách je s rodiči především jednáno s respektem a respondenti se způsobem komunikace nemají problém. I přesto někteří rodiče v otázce, co se jim nelíbí na komunikaci, měli výtky. Více výhrad měli rodiče z montessori školy (20 % respondentů) oproti rodičům z běžné základní školy, kde se jednalo o 9 % respondentů. Nejvíce rodiče zmiňovali to, že se nedokáží domluvit na řešení určitého problému. Na běžné základní škole měli problém s tím, že s nimi nejednají s respektem a atmosféra by mohla být příjemnější. Na montessori škole například rodiče zmiňují to, že se „dohadují“ o způsobu, jak vysvětlují pedagogové látku, nedostávají plnohodnotné odpovědi nebo pedagogové nereagují dostatečně rychle na písemné dotazy. Jedná se ale o výrazně nižší počet respondentů, kdy jeden z rodičů měl problém ve více oblastech a většina byla spokojena. Návrhy na zlepšení komunikace se školou byly například vytvoření webového diskuzní fóra, poskytnutí více informací pro přípravu doma, zápis informací do deníku dětí nebo lepší podávání informací tak, aby jim rodiče rozuměli. Ze všech odpovědí je zřejmé, že rodiče jsou téměř všichni celkově s komunikací ve všech směrech spokojeni, ale o něco více výhrad mají rodiče na montessori škole. Před zkoumáním byl předpoklad, že rodiče na montessori škole budou s komunikací spokojenější vzhledem k individuálnějšímu přístupu, kde je kladen důraz na partnerství a respektování se navzájem.

Nejčastější formu komunikace s pedagogy rodiče označovali osobní schůzku. Na montessori škole se jednalo o 46 % odpovědí a na běžné základní škole 39 % odpovědí. Více tedy osobní schůzku preferovali rodiče z montessori školy, což by mohlo být spojeno s individuálnějším přístupem oproti běžné základní škole. Tuto

formu komunikace považují za nejlepší, jelikož nedochází tolik k nedorozumění, jako například při komunikaci emailem. Dle odpovědí rodičů je osobní kontakt nenahraditelný. Proto je dobře, že tato forma převažuje. Druhým nejčastějším způsobem komunikace byl email, který více preferovali rodiče na běžné základní škole (36 % respondentů) oproti montessori základní škole (25 % espondentů). Velmi podobně rodiče na obou školách využívají telefon (běžná základní škola 23 % odpovědí, montessori základní škola 26 % odpovědí). V odpovědi jiné se objevil whatsapp nebo písemné vzkazy.

Komunikace, zejména ta osobní, je důležitá část mezi vztahem rodiče a pedagoga. Minimalizují se tím nedorozumění a lépe se identifikují potřeby a názory zúčastněných stran. Proto je důležité, aby na osobní komunikaci byl kladen důraz ze strany pedagogů i rodičů a tím bylo lépe dosaženo společných cílů, které jsou zejména vzdělání a socializace žáků.

3. Osobní schůzky s pedagogy

Nejčastěji se setkávají rodiče s pedagogy 1x za čtvrtletí (v případě běžné základní školy se jedná o 53 % odpovědí a u montessori školy o 41 % odpovědí). Zajímavé je, že odpověď 1x měsíčně a častěji uvedlo pouze 6 % respondentů z běžné základní školy a u montessori školy to bylo 36 % respondentů. Je tedy zřejmé, že rodiče žáků z montessori školy častěji navštěvují pedagogy. Pro většinu rodičů z obou typů škol je tento počet schůzek dostačující – odpovědělo takto 89 % rodičů z běžné základní školy a 82 % rodičů z montessori základní školy. Doba a četnost schůzek, případně konzultací vyhovuje většině rodičů, tedy 96 %. Shodně se vyjádřili rodiče z obou typů škol také o tom, zda jsou spokojeni s výsledky schůzek – 96 % respondentů odpovědělo ano. Obsah schůzek vyhovoval také většině rodičů, ale z běžné základní školy se obsah nelíbil 6 % rodičů oproti montessori základní škole, kde se obsah schůzek líbil všem (100 % rodičů odpovědělo ano).

Většina rodičů na schůzky nebo individuální konzultace chodí i přesto, že jejich děti nemají žádné problémy. Je zajímavé, že 21 % rodičů žáků z montessori školy na schůzky chodí, pouze pokud má jejich dítě problém oproti 6 % rodičů z běžné základní školy. Zde byla prognóza spíše opačná, vzhledem k tomu, že rodiče více řeší vzdělání a všeobecně spolupráci se školou.

Nejčastějším důvodem setkání s pedagogem je u běžné základní školy prospěch dítěte (48 % odpovědí) a předávání informací ze strany školy (43 % odpovědí). U montessori školy také převládá jako důvod schůzky prospěch dítěte (34 % odpovědí) a předávání informací ze strany školy (38 % odpovědí). Kvůli chování dítěte se setkává 20 % rodičů z montessori školy a 10 % rodičů z běžné základní školy. V tomto případě byl výsledek překvapující, jelikož bylo očekáváno, že díky individuálnějšímu přístupu, hravější formě výuky a větší motivaci žáků, kdy je kladen důraz i na přání žáka, nebude nutné vyhledávat pedagoga kvůli chování dítěte častěji než na běžné základní škole. Předávání informací v rodině a jiné odpovědělo 11 % rodičů z montessori školy a nikdo z běžné základní školy tuto odpověď neuvedl. V možnosti jiné se vyskytly například přátelské setkání ohledně budoucnosti školy nebo problémy s vrstevníky.

Osobní schůzky bez přítomnosti ostatních rodičů více preferují rodiče z montessori školy, přesně 85 % rodičů oproti 44 % rodičů z běžné základní školy. Rodiče z montessori školy zřejmě kladou větší důraz na individuální přístup. Je také mnohem vhodnější řešit případné problémy pouze s učitelem. Je možné, že tento typ schůzky zajistí větší otevřenost a vede k hlubšímu vztahu mezi rodičem a pedagogem. Tím také může dojít ke zlepšení schopnosti dohodnout se na řešení všech nastalých situací.

6. ZÁVĚR VÝZKUMU

V této části práce jsou zhodnoceny výsledky hypotéz, které byly stanoveny na začátku výzkumu na základě předpokladů po prostudování materiálů k této tématice. Hypotézy byly ověřeny testem nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky a významnost závislosti jednotlivých proměnných byla zjišťována pomocí znaménkového schématu kontingenční tabulky.

Cílem první hypotézy bylo zjistit, zda rodiče na montessori škole jsou při jednání s pedagogy spokojenější než rodiče na běžné základní škole. Dle teoretické části bylo předpokládáno, že na montessori škole je kladen větší důraz na potřeby dětí, individualitu a partnerský přístup, což by mělo vést k vyšší spokojenosti.

Tato hypotéza se skládala ze tří otázek, kdy každá otázka byla statisticky ověřena. V první otázce, která se týkala spokojenosti se spoluprací se školou, bylo dosaženo závěru, že méně spokojeni jsou se spoluprací rodiče na montessori škole. Druhá otázka zjišťovala spokojenost s výsledky schůzek. V tomto případě byly rozdíly mezi typy škol statisticky nevýznamné, ale dle četností odpovědí můžeme říci, že více nespokojeni jsou s výsledky schůzek rodiče z montessori školy. V poslední otázce, která se týkala toho, jak se cítí rodiče při komunikaci s pedagogem jsme ověřili, že rodiče na montessori i běžné základní škole se cítí stejně a není mezi nimi rozdíl.

Náš předpoklad se výzkumem nepotvrdil a nemůže být tedy přijata hypotéza, že více spokojeni jsou rodiče na montessori škole. Bylo by vhodné prozkoumat konkrétnější důvody nespokojenosti rodičů například s osobním pohovorem a tím získat kvalitnější a podrobnější informace pro stanovení konkrétnějších poznatků a vysvětlení tohoto závěru.

Druhá hypotéza ověřovala to, zda se méně často setkávají s pedagogy rodiče žáků na běžné základní škole oproti montessori škole. V tomto případě je možné hypotézu potvrdit. Předpoklad o tom, že na montessori škole více preferují častější setkání, byl potvrzen. Je možné, že je to dáno zejména charakteristikou montessori školy, která se více zaměřuje na osobnější přístup oproti běžné základní škole. Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že důvody rodičů ke schůzce jsou na montessori škole rozmanitější.

Třetí hypotéza zkoumala, zda osobní schůzku bez přítomnosti ostatních rodičů více preferují rodiče na montessori škole než na běžné základní škole. Hypotéza se potvrdila, což je zřejmé dáno nejen tím, že tyto schůzky vedou k lepší komunikaci a utváření vazeb mezi pedagogem a

rodičem, ale i tím, že na montessori škole jsou individuální schůzky častější než hromadná setkání rodičů a pedagogů.

Cílem čtvrté hypotézy bylo zjistit, zda rodiče z montessori školy chodí více na schůzky s pedagogy i přesto, že jejich děti nemají žádný problém. Tuto hypotézu na základě statistického ověření není možné potvrdit. I když byl předpoklad, že větší zájem o vzdělání, formy výuky, rozvoj dětí a fungování školy mají rodiče z montessori školy, tato úvaha se nepotvrdila. Dotazníkové šetření potvrdilo, že na obou typech škol chodí většina rodičů na schůzky, i když jejich děti nemají žádný problém, což je možné považovat za pozitivní závěr hypotézy.

Pátá hypotéza se zabývala otázkou, zda se dobrovolných aktivit a akcí pořádaných školou více účastní rodiče na montessori základní škole než rodiče na běžné základní škole. Tato hypotéza byla ověřena pomocí dvou otázek z dotazníku. Výsledkem bylo, že formou dobrovolných aktivit více spolupracují rodiče z montessori školy a školou organizovaných akcí se účastní rodiče na obou typech škol stejně.

Tuto hypotézu tedy nemůžeme potvrdit, i když větší zájem rodičů z montessori školy o dobrovolné aktivity je zřejmý. Ze získaných četností vyplynulo, že by bylo vhodné zvýšit informovanost rodičů o těchto aktivitách a akcích a více je motivovat k navštěvování akcí či zapojení se do dobrovolné činnosti. Budoucí výzkumy by se mohly zaměřit na to, z jakého důvodu se rodiče více neangažují v dobrovolných aktivitách a akcích pro rodiče.

Poslední hypotéza řešila, zda rodiče z montessori školy mají ve větší míře vysokoškolské vzdělání než rodiče na běžné základní škole. Tuto hypotézu můžeme potvrdit. Na základě statistického ověření bylo zjištěno, že je velmi výrazný rozdíl ve vzdělání rodičů na jednotlivých školách. Potvrdilo se, že vzdělanější jsou rodiče na montessori škole, což je zřejmě dáno tím, že tito rodiče se více zajímají a informují o různých možnostech vzdělání.

ZÁVĚR

V teoretické části jsme se zaměřili na definování základních pojmů. Zejména na to, co je základní škola, jak je vnímána a jaké je právní vymezení dle školského zákona. Také byl vysvětlen pojem alternativní škola se zaměřením na montessori školu a byly popsány rozdíly mezi běžnými a montessori školami. Díky tomu jsme získali větší přehled o tomto směru, což bylo podstatné pro zhodnocení výzkumu a objasnění výsledků hypotéz.

Dále jsme popsali, co je rodina a jaké jsou vztahy mezi rodiči a dětmi. Zaměřili jsme se na vztahy rodiče a pedagoga a formy komunikace. Jelikož spolupráce, zapojenost rodičů a správná komunikace jsou nedílnou součástí kvalitního a fungujícího partnerského vztahu, který vede k dosažení cílů ve vzdělání a socializaci každého žáka.

Praktická část byla rozdělena do tří základních kapitol – Popis metodologie, Výsledky výzkumu a Závěr výzkumu.

V první části byly stanoveny cíle výzkumu a hypotézy pro ověření stanovených cílů. Byl popsán výzkumný soubor a výzkumné metody, které byly důležité pro další pokračování výzkumné práce. Dále byly zhodnoceny výsledky předvýzkumu a realizace výzkumu, který spočíval v rozdáni dotazníků v jednotlivých školách a vyplnění dotazníků rodiči z montessori a běžné základní školy.

Další kapitola Výsledky výzkumu se opírala o získané informace z dotazníkového šetření. Výsledky z jednotlivých otázek byly popsány a prezentovány v grafech. Stanovené hypotézy byly ověřeny pomocí statistického testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulky a znaménkového schématu kontingenční tabulky. Dále byly interpretovány výsledky z dotazníkového šetření a popsány rozdíly mezi běžnou základní školou a montessori školou. Byla zde snaha objasnit příčinu těchto výsledků a případně navrhnout řešení pro zkvalitnění vztahu mezi pedagogem a rodičem.

Poslední kapitola Závěr výzkumu byla zaměřena na shrnutí a zhodnocení hypotéz, zda jsme předpoklad potvrdili či nikoliv. Případně byly navrženy možnosti, jak by mohl výzkum dále pokračovat.

Stanovený cíl zhodnotit vztahy mezi rodiči a pedagogy a porovnat jednotlivé typy škol byl splněn. Bylo zjištěno, že většina rodičů je celkově s přístupem a chováním pedagogů spokojena, ale určité rozdíly mezi rodiči na běžné a montessori základní škole existují. Bylo by vhodné se dále výzkumem zabývat a více prověřit některé oblasti. Například to, proč je

více nespokojených rodičů na montessori škole, z jakého důvodu na běžné základní škole méně preferují osobní schůzky bez přítomnosti ostatních rodičů a proč je nižší angažovanost rodičů na obou školách v dobrovolných aktivitách i účastech na školou organizovaných akcí. Další objasnění by mohlo přispět k větší spokojenosti rodičů a zkvalitnění vztahů mezi pedagogem a rodičem. A to vše by poté mohlo vést k zlepšení ve vzdělání a socializaci žáků, což je zajisté společný cíl rodičů i pedagogů.

POUŽITÁ LITERATURA

ČAPEK, R. Učitel a rodič: Spolupráce, třídní schůzka, komunikace. Str. 13-14. Grada Publishing a.s., 20. 8. 2013. ISBN 978-80-247-4640-1.

DVOŘÁK, D.. Česká základní škola: vícepřípadová studie. Str. 11. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1896-8.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Str. 46. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HUTYROVÁ, M. a RŮŽIČKOVÁ, V. Perspektivy společného vzdělávání. Str. 77. 1. vydání, 2018. ISBN 978-80-244-5430-6.

CHRÁSKA, Miroslav. *Úvod do výzkumu v pedagogice*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1367-1.

CHRÁSKA, Miroslav a Ilona KOČVAROVÁ. *Kvantitativní design v pedagogických výzkumech začínajících akademických pracovníků*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2014. ISBN 978-80-7454-420-0.

KELLERHALS, J a MONTANDON, C. *Les stratégies éducatives des familles*. Neuchatel-Paris: Delachaux et Niestlé, 1991.

LUDWIG, Harald. *Vychováváme a vzděláváme s Marií Montessoriovou: (praxe reformně pedagogické koncepce)*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000. ISBN 80-7194-266-9.

MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-901424-7-8.

MAJERČÍKOVÁ, Jana a Barbora Petrů Puhrová. *Mezi rodinou a školou: Studijní opora. Předcházení šoku z reality u budoucích učitelů mateřských a základních škol v období profesního startu*. Projekt Fondu vzdělávací politiky MŠMT, 2018.

MATÝSKOVÁ, D. *Spolupráce rodiny a školy z pohledu rodičů a učitelů*. Pedagogická orientace 2005, č. 1, s. 27–36. ISSN 1211-4669.

MIKULÁŠTÍK, M.. *Komunikační dovednosti v praxi: 2., doplněné a přepracované vydání*. Grada Publishing a.s., 23. 8. 2010. ISBN 978-80-247-2339-6.

MOŽNÝ, Ivo. Rodina a společnost. Ilustroval Vladimír JIRÁNEK. Str. 23 Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2006. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), sv. 38. ISBN 80-86429-58-X.

POL, M., RABUŠICOVÁ, M., Rozvoj vztahů školy a rodiny: několik zahraničních inspirací in Sborník prací FF Brněnské univerzity, Brno:MU, 1997, ISBN 80-210-1753-8.

RÝDL, K. Alternativní školy, inovace ve vzdělávání, pedagogický výzkum. *Učitelství listy*, 2002, roč. 9, č. 6.

ŠTECH, S. Angažovanost rodičů ve školní socializaci dětí. *Pedagogika. Časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. 2004. roč. LIV, č. 4, s. 374-388. ISSN 0031-3815.

VYMĚTAL, M.. Průvodce úspěšnou komunikací - efektivní komunikace v praxi. Str. 23. Grada Publishing a.s., 1. 1. 2008. ISBN 978-80-247-6742-0.

Internetové zdroje

Aktuální populační vývoj v kostce. *Český statistický úřad*. [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/aktualni-populacni-vyvoj-v-kostce>

Jaké je složení domácností v ČR? *Český statistický úřad*. [online]. 2013 [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/jake_je_slozeni_domacnosti_v_cr20130307

KURKIN, Roman. Počty narozených dětí by již neměly překročit současné hodnoty. *Statistika a my: Měsíčník českého statistického úřadu* [online]. 2019 [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2019/02/pocty-narozenyx-deti-by-jiz-nemely-prekrocit-soucasne-hodnoty/>

Montessori znamená vědět, co děti potřebují. *Montessori ČR*. [online]. [cit. 2020-05-08]. Dostupné z: <https://www.montessoricr.cz/objevte-montessori/zakladni-principy>

Školský zákon č. 561/2004 Sb. [online]. [cit. 2020-5-30]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-15-2-2019>

Základní vzdělávání. *Národní ústav pro vzdělávání*. [online]. [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/zakladni-vzdelavani>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf č. 1: Škola, kterou dítě navštěvuje</i>	27
<i>Graf č. 2: Umístění školy</i>	28
<i>Graf č. 3: Rodiče - respondenti</i>	28
<i>Graf č. 4: Dosažené vzdělání rodičů respondentů</i>	29
<i>Graf č. 5: Hodnocení spolupráce se školou</i>	29
<i>Graf č. 6: Setkávání s pedagogy během školního roku</i>	30
<i>Graf č. 7: Je tento počet schůzek pro Vás dostačující?</i>	30
<i>Graf č. 8: Máte dostatek příležitostí ke komunikaci s pedagogy?</i>	31
<i>Graf č. 9: Vyhovuje Vám četnost a doba schůzek, konzultací?</i>	31
<i>Graf č. 10: Jste spokojeni s výsledky schůzek?</i>	32
<i>Graf č. 11: Jste spokojeni s obsahem schůzek?</i>	32
<i>Graf č. 12: Jak se cítíte při komunikaci s pedagogem (např. v porozumění, respektu, atmosféře, způsobu komunikace atp)?</i>	33
<i>Graf č. 13: Co se Vám nelíbí v komunikaci s pedagogy? (Označte více odpovědí)</i>	33
<i>Graf č. 14: Jakou formou komunikujete s učiteli nejčastěji? (Označte více odpovědí)</i>	34
<i>Graf č. 15: Preferujete osobní setkání pouze s učitelem bez přítomnosti ostatních rodičů?</i> ...	35
<i>Graf č. 16: Chodíte na rodičovské schůzky, individuální konzultace i přesto, že Vaše dítě nemá žádné problémy?</i>	35
<i>Graf č. 17: Z jakého důvodu se setkáváte nejčastěji s pedagogy? (Označte více odpovědí)</i> ...	36
<i>Graf č. 18: Spolupracujete se základní školou formou dobrovolných aktivit?</i>	36
<i>Graf č. 19: Jak často se účastníte školních organizovaných akcí určených pro rodiče?</i>	37

PŘÍLOHY

Příloha A – dotazník

Dotazník „Vztahy rodiny a školy“:

Dobrý den,

ráda bych Vás poprosila o vyplnění anonymního dotazníku, který se týká vztahů rodiny a školy. Informace z dotazníku budou využity v rámci zpracování závěrečné práce doplňkového pedagogického studia na FF UPa. Případné dotazy piště na email hankahruskova@seznam.cz.

Děkuji Vám za Vaši ochotu a čas.

Hana Jiravová

1. Vaše dítě navštěvuje:

- A. Běžnou základní školu
- B. Montessori základní školu
- C. Waldorfskou základní školu
- D. Jiné:(uveďte).....

2. Který stupeň základní školy Vaše dítě navštěvuje?

- A. První stupeň základní školy
- B. Druhý stupeň základní školy

3. Vaše škola se nachází:

- A. Na vesnici
- B. V malém městě
- C. Ve velkém městě

4. Jste:

- A. Matka dítěte
- B. Otec dítěte
- C. Jiné:(uveďte).....

5. Dosažené vzdělání:

- A. Základní
- B. Střední bez výučního listu a maturity
- C. Střední s výučním listem
- D. Střední s maturitou
- E. Vyšší odborné
- F. Vysokoškolské

6. Jak hodnotíte spolupráci se školou?

- A. Jsem spokojen/a ve všem
- B. Jsem spokojen/a téměř ve všem
- C. Jsem spokojen/a částečně
- D. Nejsem spokojen/a

7. Jak často se setkáváte s pedagogy během školního roku?

- A. Nesetkávám se vůbec
- B. 1 x za školní rok
- C. 2 x za školní rok
- D. 1 x za čtvrtletí
- E. 1 x měsíčně
- F. Časteji

8. Je tento počet schůzek pro Vás dostačující?

- A. Ano
- B. Ne
- C. Nedokážu posoudit

9. Máte dostatek příležitostí ke komunikaci s pedagogy?

- A. Ano

B. Ne

10. Vyhovuje Vám četnost a doba schůzek, konzultací?

A. Ano

B. Ne

11. Jste spokojeni s výsledky schůzek?

A. Ano

B. Ne

12. Jste spokojeni s obsahem schůzek?

A. Ano

B. Ne

13. Jak se cítíte při komunikaci s pedagogem(např. v porozumění, respektu, atmosféře, způsobu komunikace atp)?

A. Velmi dobře, jednáme spolu se vzájemným respektem

B. Dobře

C. Normálně

D. Spíše nepříjemně

E. Nepříjemně

14. Co se Vám nelíbí v komunikaci s pedagogy? (Označte více odpovědí)

A. Jsem spokojen/a

B. Nedostávám plnohodnotné odpovědi

C. Je těžké si s nimi domluvit termín schůzky

D. Nereagují na mé písemné dotazy dostatečně rychle

E. Nedokážeme se domluvit na řešení určitého problému

F. Nejednají se mnou s respektem

G. Atmosféra by mohla být příjemnější

H. Jiné:(uved'te).....

15. Jakou formou komunikujete s učiteli nejčastěji? (Označte více odpovědí)

A. Telefon

B. E-mail

C. Osobní schůzka

D. Skype/video hovor

E. Jiné:(uved'te).....

16. Preferujete osobní setkání pouze s učitelem bez přítomnosti ostatních rodičů?

A. Ano

B. Ne

C. Nevím

17. Chodíte na rodičovské schůzky, individuální konzultace i přesto, že Vaše dítě nemá žádné problémy?

A. Ano

B. Ne

18. Z jakého důvodu se setkáváte nejčastěji s pedagogy? (Označte více odpovědí)

A. Prospěch dítěte

B. Předávání informací ze strany školy

C. Chování dítěte

D. Předávání informací o situaci v rodině (dětí z rozvedených rodin)

E. Jiné:(uved'te).....

19. Spolupracujete se základní školou formou dobrovolných aktivit?

A. Ano
Jakých.....
.....

B. Ne

20. Jak často se účastníte školních organizovaných akcí určených pro rodiče?

A. Neúčastním se

B. Občas

C. Pravidelně

21. V případě, že máte výhrady ke spolupráci se školou, jaké to jsou?

22. Co byste na komunikaci se školou vylepšili?

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku.